

Ala xa Masenyi Kiitisae bε Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Munsa to Isirayila jama ramini Misira bəxi ra, Annabi Yosuwe naxa e xanin Kanaan. Alatala nu bara saate tongo Annabi Iburahima bε, a Isirayila bənsəee fama na bəxi sətəde, a findi e gbe ra. Na birin naxa raba alə Ala a masen ki naxε, Annabi Yosuwe fa laaxira. Na taruxui birin səbəxi kitaabui kui naxan xili «Ala xa Masenyi Annabi Yosuwe bε.»

Na dangi xanbi, Isirayila die naxa sabati Kanaan bəxi ma, Ala dənnaxε fi e ma. Kənə e nu bara mixi naxee keri naa, nee man naxa Isirayila gere fələ. Alatala yati naxa a lu e xa na raba, barima Isirayila nu na gbilenfe Ala xui fəxə ra. Na təɔrə to Isirayila li, e naxa ratu Alatala xa seriye ma, e fa bira a fəxə ra alə a lan ki naxε. Na kui, Ala fan naxa e mali alako e xa nə e yaxuie ra. A nu na rabama mixi səniyənxie nan saabui ra naxee findi Isirayila «kiitisae» ra. Na birin səbəxi kitaabui kui naxan xili «Ala xa Masenyi Kiitisae bε.»

Na taruxui lənni xungbe masenma won bε. Xa won gbilen Alatala fəxə ra, a fe fanyi naxan fixi won ma, a nee bama nə won yi ra, won fa təɔrə a jaaxi ra. Kənə Ala mu tinma won xa lu na təɔrə məɔli kui, barima a won xanuxi. Xa won bara won ma yunubi kolon, won fa na masen Ala bε, won a mayandi a xa diŋε, a mu tondima.

Ala bɔjɛ fan, a sɛnbɛ gbo. Xa a sa a li won bara tɔɔre sɔtɔ won ma yunubi saabui ra, Ala wama won malife alako won xa gbilen a xa kira ma. Won Marigi mu tinma won xa lɔɛ, a fe birin nabama won bɛ alako won xa lu səniyɛnyi kui sɛewɛ sɔtɔma dɛnnaxɛ.

Ala xa won mali won ma dunijɛigiri kui.
Amina.

Ala xa Masenyi Kiitisae bɛ

Isirayila Kanaan bɔxi sɔtɔfe

¹ Yosuwe faxa xanbi, Isirayilakae naxa Alatala maxɔrin, «Nde singe kelima muxu ya ma tefe ra Kanaankae gerede?» ² Alatala naxa e yaabi, «Yuda bɔnsɔɛ nan tema. N bara bɔxi sa e sagoe.» ³ Yuda bɔnsɔɛ naxa a fala e ngaxakerenyi Simeyɔnkae bɛ, «Won birin xa siga e dɛnnaxɛ soxi muxu yi ra, won xa sa Kanaankae gere. Na dangi xanbi, won birin nan sigama e dɛnnaxɛ soxi wo tan fan yi ra.» Simeyɔn bɔnsɔɛ naxa tin na ra.

⁴ Yudayakae to te, Alatala naxa Kanaankae nun Perisikae sa e sagoe. E naxa xɛmɛ wulu fu faxa Beseki. ⁵ Na kui e naxa Kanaankae nun Perisikae bɔnɔbɔ. E to Beseki mange li naa, e naxa na fan gere. ⁶ A naxa a gi, kɔnɔ e naxa bira a fɔxɔ ra han e naxa a suxu, e fa a bɛlexɛkurae nun a sankurae mabolon. ⁷ Adoni Beseki naxa a fala, «Tɛmui dangixi, n tan bara mange tongo soloferɛ suxu, n e bɛlexɛkurae nun e sankurae bolon. E naxa e dɛge donse ra naxan nu birama n dɛgede. Yakɔsi Ala na na sare ragbilene n ma.» E naxa a xanin Darisalamu, a naxa faxa mənni.

⁸ Yuda bɔnsœ naxa Darisalamu gere. E to a suxu, e naxa mènnikae sɔntɔ santidègëma ra, e taa gan. ⁹ Na dangi xanbi, e man naxa goro Kanaankae gerede, naxee nu sabatixi Isirayila geyae fari, Negewi gbengberenyi nun Sefela bɔxi mabiri.

¹⁰ Yuda bɔnsœ naxa siga Kanaankae gerede, naxee nu sabatixi Hebiron, dènnaxe xili nu falama singe ra nu Kiriyati Ariba. E naxa Sesayi, Aximan, nun Talama bɔnbɔ. ¹¹ E naxa keli mènni sigafe ra Debirikae gerede, dènnaxe xili nu falama singe ra nu Kiriyati Sifa. ¹² Kalebi naxa a masen, «Mixi naxan Kiriyati Sifa masɔtɔma n bɛ, n nan ma di gine Akasa fima ne na kanyi ma, a findi a xa gine ra.» ¹³ Kenasi xa di xemè Otiniyeli, Kalebi xunya nan na masɔtɔ. Kalebi fa a xa di gine Akasa fi a ma.

¹⁴ Lɔxœ nde Akasa naxa a fala Otiniyeli bɛ, a xa a bitanyi mayandi a xa xe nde fi a ma. Akasa to goro a xa sofale fari, Kalebi naxa a maxɔrin, «I wama munse xɔn?» ¹⁵ A naxa a yaabi, «N wama ne i xa fe fanyi nde raba n bɛ. I bara bɔxi nde so n yi ra yirefanyi ma. I xa ye dula nde fan fi n ma.» Kalebi naxa tin na ra, a fa ye dula ndee fi a ma. Keren nu na fuge, boore nu na labe.

¹⁶ Annabi Munsa bitanyi Kenika xa die naxa keli Yeriko, taa naxan xili «Tugi taa,» e nun Yuda bɔnsœ. E naxa siga sabatide gbengberenyi Yudaya bɔxi ma, Negewi Aradi yirefanyi ma. E naxa sabati nama tagi. ¹⁷ Yudayakae nun e ngaxakerenyi Simeyonkae naxa siga Kanaankae gerede, naxee nu sabatixi Sefati. E naxa na taa ratɔn. Na nan a toxi a xili falama Horoma. ¹⁸ E

man naxa Gasa, Asikalon, nun Ekiron masotc, a nun e xa bɔxie. ¹⁹ Alatala nun Yuda bɔnsœ nan nu a ra. E naxa Isirayila geyae masotc, kɔnɔ e mu nɔ mixie ra naxee nu sabatixi lanbanyi ma, barima sɔɔri ragisee wure daaxi nan nu na e yi ra.

²⁰ E naxa Hebiron so Kalebi yi ra, alɔ Annabi Munsa a fala ki naxε. Kalebi naxa Anaki xa di saxanyie keri naa. ²¹ Bunyamin xa die mu nɔ Yebusukae keride, naxee nu sabatixi Darisalamu. Han to Yebusukae sabatixi Darisalamu Bunyamin bɔnsœ ya ma.

²² Yusufu bɔnsœ naxa Beteli gere. E nun Alatala nan birin nu a ra. ²³ E naxa mixi xεs Beteli, e xa mənni mato. Yi taa xili nu falama nε singe ra nu Lusi. ²⁴ Na xεerae naxa xεmε nde to, a na minife taa kui. E naxa a fala a bε, «Taa sode masen muxu bε. Muxu fan fe fanyi rabama nε i bε na tεmui.» ²⁵ A to taa sode masen e bε, e naxa mənnikae faxa santidεgema ra, kɔnɔ e naxa yi xεmε nun a xa denbaya lu na. ²⁶ Yi xεmε naxa siga Xitikae xa bɔxi ma, a naxa taa ti, a Lusi xili sa a xun. Han to na xili nan falama na xun.

²⁷ Kɔnɔ Manasi bɔnsœ mu nɔ Beti Saan, Taanaki, Dɔrɔ, Yibeleyami, Megido, nun e xa bɔxie masotde. Kanaankae mu tin kelide na bɔxi ma. ²⁸ Isirayila to sənbə sɔtɔ a fanyi ra, e naxa Kanaankae findi e xa konyie ra, kɔnɔ e mu e keri.

²⁹ Efirami bɔnsœ fan mu nɔ Kanaankae keride naxee nu sabatixi Geseri. Kanaankae naxa lu naa Efiramikae ya ma.

³⁰ Sabulon bɔnsœ fan mu nɔ Kanaankae keride naxee nu sabatixi Kitiron nun Nahaloli.

Kanaankae naxa lu naa Sabulonkae ya ma, kōnō Isirayilakae naxa e findi e xa konyie ra.

³¹ Aseri bōnsōe fan mu nō Ako, Sidōn, Axalabi, Akisibu, Xeleba, Afeki, nun Rexobo masōtōde. ³² Na nan a toxi Aserikae naxa sabati Kanaankae tagi na bōxi ma. ³³ Nafatali bōnsōe fan mu nō Beti Semesi nun Beti Anati masōtōde. Nafatalikae naxa sabati Kanaankae tagi na bōxi ma. Beti Semesikae nun Beti Anatikae naxa findi e xa konyie ra.

³⁴ Dana bōnsōe fan mu nō Amorikae keride Isirayila geya bunyie. Na nan a toxi Danakae naxa sabati geyae fari. ³⁵ Amorikae naxa wa lufe Xerēsē geya, Ayalon, nun Saalabimi, kōnō Yusufu bōnsōe naxa sēnbē sōtō, e Amorikae findi e xa konyie ra. ³⁶ Amorikae xa naaninyi nu fōlōxi Akarabimi, a siga han Sela.

2

Isirayila Alatala xa saate kanafe

¹ Alatala xa malekē naxa keli Giligali, a siga Bokin. A naxa a masen Isirayilakae bε, «N bara wo tongo Misira, n fa wo xun ti bōxi ra, n dēnnaxe saate tongo marakali ra wo benbae bε. N nu bara a fala, <N mu n ma saate kanama abadan.» ² A mu lan wo tan xa saate tongo yi bōxi mixie bε. A nu lan nε wo xa e xā sērēxēbadee rabira, kōnō wo mu n ma yaamari suxu! Wo yi wali mōcli rabaxi munfe ra? ³ Na nan a toxi, n xa a fala wo bε, n mu fama e keride wo ya ra. E fama lude wo sēeti ma nε. E xa alae findima gantanyi nan na wo bε.»

⁴ Alatala xa maleke to ge yi wɔyεnyi masende Isirayilakae bε, e naxa wa e xui itexi ra. ⁵ E naxa Bokin xili fala yi yire xun, e fa sεrεxεe ba Alatala bε.

Yosuwe xa faxe

⁶ Yosuwe to jama bεjɪn, Isirayilakae naxa siga e xa bɔxi masɔtɔde naxan nu findixi e kε ra.

⁷ Nama naxa Alatala xa seriye suxu Yosuwe xa waxati kui, nun forie xa waxati kui, naxee xa simaya dangi Yosuwe ra, naxee nu bara Alatala xa kaabanakoe to, a naxee rabaxi Isirayila bε.

⁸ Nunu xa di Yosuwe, Alatala xa konyi, naxa laaxira a xa simaya jε kεmε jε fu ma. ⁹ E naxa a ragata a xa bɔxi ma naxan findi a kε ra, Timinati Xεrεsε, Efirami geya yire, Gaasi geya kɔɔla biri.

¹⁰ Yosuwe xunlanmae birin to faxa, mixi gbεtεe naxa mini naxee mu Alatala kolon. E mu a kolon a nu bara naxan naba Isirayila bε. ¹¹ Na temui Isirayilakae naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa tuubi Bali kuyee bε. ¹² E naxa Alatala finsiriwali, e benbae Marigi Alatala, naxan e ramini Misira bɔxi ma. E naxa bira ala gbεtεe fɔxɔ ra, e rabilinyi mixie nu ala naxee batufe, e nu fa e felen nee bε. E naxa Alatala rajaaxu, ¹³ e a finsiriwali, e Bali kuyee nun Asitarate kuyee batu.

¹⁴ Alatala naxa xɔnɔ Isirayila ma, a naxa e sa e wuru mixie bεlεxε. A naxa e sara e yaxuie ma e rabilinyi. E mu fa nɔ tide e yaxuie ya ra sɔnɔn.

¹⁵ E nu sigama gere sode dɛnnaxε birin, Alatala nan nu e bɔnbɔma, a nu fe jaaxi dɔxɔ e ma, alo a nu bara a masen e bε ki naxε marakali ra. E naxa tɔɔrɔ ki fanyi. ¹⁶ Alatala naxa kiitisae rakeli, e xa

e ratanga e wuru mixie ma. ¹⁷ Kono Isirayilakae mu tin e tuli matide na kiitisae ra, barima e nu wama ala gbetee nan batufe, e xa e felen e be. E naxa gibile benbae xa kira foxo ra mafuren. E benbae nu bara bira Alatala xa seriye foxo ra, kono e tan mu tin na ra feo.

¹⁸ Alatala to nu kiitisamae rakedima, a naxa e mali e xa simaya birin kui alako Isirayilakae xa ratanga e yaxuie ma. Alatala nu kinikinima e ma e xa toore birin kui. ¹⁹ Kono kiitisa to bara faxa, e man naxa bira ala gbetee foxo ra dangife e babae ra. E naxa e batu, e felen boxi ma e be. E mu sese ba e xa wali kobie ra, e bojue xocxoxi tun.

²⁰ Na kui Alatala bojue naxa te Isirayilakae xili ma, a fa a masen, «Yi jama bara e kobe ti n ma saate ra n naxan tongo e benbae be. E bara n xui matandi. ²¹ Na kui, n tan fan mu fama si kerendide e ya ra sonon, naxee nu na yi boxi ma Yosuwe faxa temui naxe. ²² N fama Isirayilakae matode xa e tinma, xa e mu tinma, birade Alatala xa kira foxo ra alo e benbae a raba ki naxe.» ²³ Alatala naxa yi sie lu naa, a mu naxee saxi Yosuwe sagoe. A mu gbata e keride sonon.

3

Ala Isirayilakae matofe

¹ Alatala naxa yi sie lu Kanaan boxi ma alako e xa Isirayilakae mato, naxee mu nu na gere singee kolon. ² Na rabaxi ne alako Isirayila lanfanmae xa na gere xa fe kolon, naxee mu nu a kolonxi nu. ³ Si naxee lu Kanaan boxi ma, nee nan yi ki: Filisitakae xa mange suuli, Kanaankae birin,

Sidonkae, nun Hiwikae naxee nu sabatixi Liban geyae fari, kelife Bali Xerimon geya ma, a sa dəxə Xamata sode de ra.

⁴ Yi sie lu ne naa alako Alatala xa Isirayilakae mato, a xa a kolon xa e sa birama a xa seriye fəxə ra, a naxan sebə e babae bə Annabi Munsa saabui ra. ⁵ Isirayilakae naxa sabati Kanaankae, Xitikae, Amorikae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae tagi. ⁶ Isirayilakae naxa mənnikae xa di ginəe dəxə, e fan naxa e xa di ginəe fi mənnikae xa di xəməe ma. Isirayilakae man naxa e xa alae batu.

Kiitisa mixi fu nun firin

Otiniyeli, Isirayila kiitisa

⁷ Isirayilakae naxa fe jaaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa neəmu Alatala ma, e Marigi Ala, e fa Bali kuyee nun Aseri wuri masolixi batu. ⁸ Alatala naxa xənə Isirayila ma, a fa e sa Kusan Risatayimi sago, Mesopotamiya mangə, Isirayilakae nu na naxan xa yaamari bun ma ne solomasaxan. ⁹ Isirayilakae to Alatala xili e xui itexi ra, a naxa marakisima ramini e bə, Kenasi xa di Otiniyeli, Kalebi xunya. ¹⁰ Alatala Xaxili naxa goro a ma. A naxa findi Isirayila kiitisa ra. A to siga gere sode, Alatala naxa Mesopotamiya mangə, Kusan Risatayimi, sa a sago sənbə ra. ¹¹ Bəxi naxa lu bənəsa kui ne tongo naani. Na temui Kenasi xa di Otiniyeli naxa faxa.

Exudu, Isirayila kiitisa

¹² Isirayilakae man naxa fe jaaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. Na nan a toxi, Alatala naxa sənbə so Mowaba mangə Egilon yi ra Isirayila

xili ma, naxan nu bara fe jaaxi raba Alatala ya i. ¹³ Egilon naxa Amonikae nun Amalekikae xili, e birin xa Isirayila gere. Na kui e naxa Tugi taa masoto. ¹⁴ Isirayilakae naxa lu Mowaba mange Egilon xa yaamari bun ma ne fu nun solomasaxan.

¹⁵ Isirayilakae to Alatala xili e xui itexi ra, a naxa marakisima ramini e be, Gera Bunyaminka xa di Exudu, naxan nu walima a koala belexe ra. Isirayilakae naxa a xee, a xa duuti xanin Mowaba mange Egilon xon. ¹⁶ Exudu naxa santidegema de firin yailan, naxan xa kuye nongon ya keren lima, a fa a noxun a xa donma bun ma a yirefanyi tabe fari. ¹⁷ A naxa duuti fi Mowaba mange Egilon ma, naxan fate xungbo a gbe ra. ¹⁸ A to ge duuti fide, a naxa xemee ragbilen naxee nu bara na kote xanin.

¹⁹ Exudu to kuyee li naxee nu na Giligali, a naxa gbilen Egilon yire, a fa a fala, «Mange, n wama gundo nde falafe i be.» Mange naxa a fala booree be, «Wo wo magbilen sinden.» Naxee birin nu na a seeti ma, e naxa e magbilen. ²⁰ Exudu naxa a maso Egilon na, naxan nu doxoxi a xa konkoe itexi xinbelixi kui, dennaxe nu yailanxi a keren peti be. Exudu naxa a fala a be, «Ala bara n xee, n xa yi masenyi fala i be.» Egilon naxa keli a xa doxose kui. ²¹ Na temui Exudu naxa a xa santidegema ba a tee i a koala belexe ra a yirefanyi seeti, a Egilon furi sox a ra. ²² A kole nun a fe birin naxa so a furi, a mini a fari. Ture naxa raxi a xun ma, barima a bara santidegema lu naa.

²³ Exudu to mini konkoe kui, a naxa naade

balan a xun ma saabi ra. ²⁴ Na dangi xanbi, mange xa konyie naxa fa. E naxa a to konkoe itexi naade balanxi. E nu fa a fala, «A na fe nde nan xun ma banxi xinbelixi kui.» ²⁵ E naxa mame ti han, kono mange to mu nu konkoe itexi naade rabima, e naxa saabi tongo, e na rabi. E naxa e xa mange to bɔxi ma, a bara faxa.

²⁶ E nu mame tife temui naxε, Exudu nu bara a gi. A naxa dangi kuyee yire ra, a sa a yetε ratanga Seyira biri. ²⁷ A fefε so, a naxa feri fe. Isirayilakae naxee nu na Efirami geyae fari, e naxa goro, e naxa ti a xanbi ra. ²⁸ A naxa a fala e bε, «Wo bira n fɔxɔ ra, barima Alatala bara wo yaxui Mowabakae sa wo sagoe.» E naxa bira a fɔxɔ ra, e siga, e sa ti Yuruden xure dε Mowaba biri ra. E mu tin mixi gbεtε xa xure igiri menni. ²⁹ Na waxati bun ma, e naxa Mowabaka xεmε gbangbalanyi mixi wulu fu faxa. Mixi yo mu nɔ a gide e ya ma. ³⁰ Na lɔxɔε Isirayilakae naxa Mowabakae rayaagi. Bɔxi naxa lu bɔnεsa kui pε tongo solomasaxan.

Samagari, Isirayila kiitisa

³¹ Na to dangi, Anati xa di Samagari naxa findi kiitisa ra. A naxa Filisitaka xεmε mixi kεmε senni faxa ninge rajere wuri ra. Na kui a fan naxa Isirayila ratanga.

4

Debora, Isirayila kiitisa

¹ Isirayilakae man naxa fe jaaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. Exudu nu bara faxa na temui. ² Alatala fan naxa e sa Yabini sagoe, Kanaan mange nde, naxan nu na Xasori.

Sisera, a xa sɔɔrie xunyi, nu sabatixi Xaroseti Goyimi. ³ Isirayilakae naxa Alatala xili e xui itexi ra, barima sɔɔri ragise wure daaxi kəmə solomanaani nan nu na Yabini yi ra. A naxa Isirayilakae tɔɔrɔ a jaaxi ra ne məxəjien bun ma.

⁴ Na waxati kui, Debora namijənmə gine, Lapidoti xa gine, nan nu kiitisa ra Isirayila bɔxi ma. ⁵ A nu kiiti sama tugi bunyi ne, naxan xili «Debora xa tugi,» Raama nun Beteli tagi, Efirami geyae ma. Isirayilakae nu sigama a yire, a xa e xa kiiti sa.

⁶ Debora naxa Kedesika Abinowami xa di Baraki xili, naxan nu na Nafatali bɔnsɔe xa bɔxi ma, a fa a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala yi yaamari nan soxi i yi ra. I xa Nafatalikae nun Sabulonkae xəmə wulu fu xanin Taboro geya fari. ⁷ N fama Sisera, Yabini xa sɔɔri mangə, bəndunde i ma Kison xure mabiri. N a xa sɔɔri birin nun e ragisee sama ne i sago.» ⁸ Baraki naxa a fala a be, «Xa won birin nan a ra, n sigama, kənɔ xa won birin mu a ra, n mu sigama feo.» ⁹ Debora naxa a yaabi, «Na kui, won birin nan sigama, kənɔ i mu fama matəxɔe yo sətəde na kui, barima Alatala fama Sisera sade gine nde nan sagoe.» Na temui, Debora nun Baraki naxa siga Kedesi.

¹⁰ Baraki naxa Nafatalikae nun Sabulonkae maxili Kedesi. Xəmə mixi wulu fu naxa bira a fəxɔ ra. Debora fan nu na e ya ma. ¹¹ Heberi Kenika nu bara gbilen a bɔnsɔe fəxɔ ra, naxan findi Xobabo xa die ra, Annabi Munsa bitanyi xəməma. Heberi nu bara a xa kiri banxi ti Saananimi, wuri belebele nde bun, Kedesi fə ma.

¹² Mixi nde to a fala Sisera bε, a Abinowami xa di Baraki bara te Taboro geya fari, ¹³ a naxa a xa sɔɔri birin nun a xa sɔɔri ragise kεmε solomanaani xun lan Kison xure, kelife Xaroseti Goyimi. ¹⁴ Na temui Debora naxa a fala Baraki bε, «Keli, to Alatala fama Sisera sade i sagoe. Alatala nan tima i ya ra.» Baraki naxa goro Taboro geya fari, xεmε mixi wulu fu biraxi a fɔxɔ ra. ¹⁵ Alatala naxa Sisera nun a xa sɔɔri birin nagi Baraki xa santidegema xεŋεnxi ya ra. Sisera naxa goro a xa sɔɔri ragise kui, a a gi a sanyi ra. ¹⁶ Baraki naxa Sisera xa geresoe keri han Xaroseti Goyimi, e xa sɔɔri ragisee kui. Baraki xa sɔɔrie naxa e birin faxa santidegema ra, mixi kerén mu lu.

¹⁷ Sisera naxa a gi a sanyi ra, a sa a nɔxun Yayeli xa kiri banxi kui, Heberi Kenika xa gine. A na rabaxi ne barima lanyi nu na Xasori mangε Yabini nun Heberi Kenika xabile tagi. ¹⁸ Yayeli naxa mini Sisera ya ra, a fa a fala a bε, «N marigi, fa be, i nɔxun n xɔnyi, hali i mu gaaxu.» A naxa sa a nɔxun Yayeli xa kiri banxi kui sade dugi bun ma. ¹⁹ Sisera naxa a fala Yayeli bε, «N bara i maxandi, n ki ye ra, n xa a min. Ye xɔli na n ma.» Yayeli naxa xijε sase dε rabi, a a so a yi. Sisera to a min, Yayeli naxa gbilen a makoto ra. ²⁰ A man naxa a fala Yayeli bε, «Ti kiri banxi sode dε ra. Xa mixi nde fa sa i maxɔrin a falafe ra, ‹Mixi nde mu soxi be?›, i xa na kanyi yaabi, ‹Ade.›»

²¹ Heberi xa gine Yayeli naxa kiri banxi mabanban wuri nde tongo, dεrεma suxuxi a yi. Xi xɔli nu bara gε Sisera nɔde taganyi saabui ra. A naxa a makɔrε Sisera ra dɔyin, a fa na wuri banban

a gbegbe xɔnyi ma han a sɔti bɔxi. Sisera naxa faxa keran na. ²² Yayeli naxa mini Baraki ya ra, naxan nu na birafe Sisera fɔxɔ ra. A naxa a fala a bɛ, «Fa be, i xɛmɛ naxan fenfe, n xa a masen i bɛ.» Baraki naxa so Yayeli xɔnyi, a fa Sisera faxaxi to, wuri banbanxi a gbegbe xɔnyi.

²³ Na lɔxɔe Alatala naxa Kanaan bɔxi mange Yabini rayagi Isirayilakae ya xɔri. ²⁴ Isirayilakae bɛlexe sa Kanaan mange Yabini ma na ki ne a xuri xuri ra, han e naxa a faxa.

5

Debora xa bɛeti

¹ Na lɔxɔe, Abinowami xa di Baraki nun Debora naxa yi bɛeti ba:

² «Alatala tantu!

Isirayila senbemae bara keli.

Nama fan bara tin na gere ra.

³ Mangɛe, mangɛdie, wo wo tuli mati a fanyi ra.
N tan bɛeti bama ne, n a bama Alatala nan bɛ.
N xa Isirayila Marigi Alatala binya bɛeti ra.

⁴ Alatala, i to keli Seyiri, Edonkae xa bɔxi ma,
bɔxi naxa serɛn,
koore nuxui naxa tune ragoro.

⁵ Geyae naxa xɔyɔ Alatala ya i,
yi Turusinina geya fan naxa serɛn Isirayila
Marigi Alatala ya i.

⁶ Yayeli nun Anati xa di Samagari waxati,
mixi mu nu nɔma biyaaside mupjetie xa fe ra.

⁷ Isirayilakae mu nu nɔma lude daaxae sɔnɔn,
e birin naxa keli naa,
han n tan Debora minixi temui naxɛ.
N bara findi Isirayila nga ra.

8 E nu bara ala neenee batu fõlo.
 Gere nu bara fa han taa naadee ra,
 soori makantase nun tanbe yo mu nu na Isirayi-
 laka mixi wulu tongo naani yi ra.»

9 «Alatala tantu!
 N bõre na Isirayila mangee nun jama fõxõ ra,
 naxee e yete janigexi.

10 Wo tan naxee tema sofale gine fíxee fari,
 wo tan naxee dõxõma dugi fanyi fari,
 wo tan naxee jõremäma kira ra, wo wo majõxun.

11 Naxee ye bama kõlõnyi ra,
 e Alatala tantuma a xa fe fanyie ma.
 Alatala fe fanyi raba ne Isirayila be,
 a xa jama tixi taa sode de ra temui naxe.»

12 «Debora, xunu!
 Xunu, i xa bëeti ba.
 Abinowami xa di Baraki, keli!
 I xa yaxuie xanin.

13 Alatala naxa xunnakeli fi a xa jama fanyi ma,
 a naxa n xun nakeli sënbëmae tagi.

14 Efiramikae naxa fa,
 naxee kelixi Amalekikae xa bõxi ma,
 Bunyaminkae naxa bira e fõxõ ra.
 Makiri mangee fan naxa goro,
 a nun Sabulon yareratie.

15 Isakari mangee naxa lu Debora sëeti ma.
 E naxa Baraki mali,
 e goro geya bunyi,
 kõõ Rubenkae tan naxa wõyen han.

16 Wo luxi wo xa xurusee tagi munfe ra,
 wo nu fa wo tuli mati e wa xui ra?
 Rubenkae tan fo wõyenyi jõntare.

17 Galadikae fan naxa lu Yurudən naakiri ma.
 Danakae lu e xa kunkuie fə ma munfe ra?
 Aserikae fan naxa lu wafu ra, baa də.
18 Sabulonkae tan naxa ti faxə ya i.
 Nafatalikae fan naxa suusa gere ra.»

19 «Mangəe naxa fa.
 Kanaan mangəe naxa fa gere sode Taanaki,
 Megido xure də ra,
 kōnə e mu harige nun gbeti yo sətə na kui.
20 Koore naxa gere so,
 tunbuie naxa Sisera gere.
21 Kison xure fori naxa e xanin.
 N bəjəe xa sənbə so,
 n xa siga yare!
22 Na təmui, sɔɔrie naxa e xa soe ragi.
 E naxa e xulun, e gbataxi.
23 Alatala xa malekə naxa a fala,
 <Wo xa Merosi danka.
 Wo xa Merosikae birin danka.
 E mu nu biraxi Alatala fɔxə ra sənbəmae tagi.»

24 «Yayeli barakatəe ginə nan a ra,
 Heberi Kenika xa ginə.
 Barakatəe belebele nan a ra ginəe tagi,
 naxee sabatixi kiri banxi kui.
25 Sisera to ye makula, a naxa xijə fi a ma.
 A naxa xijə fanyi so a yi ra pɔɔti tofanyi kui.
26 Kiri banxi mabanban wuri susuxi a yi,
 dərəma fan na a yirefanyi bəlexə.
 A naxa a banban Sisera xunyi,
 a xunyi naxa bɔɔ.
27 Sisera xa fe naxa dan Yayeli bun ma,
 a saxi bɔxi, a naxa faxa.

Sisera xa fe naxa dan Yayeli bun ma,
a saxi bɔxi, a naxa faxa..»

28 «Sisera nga tixi wunderi ra,
a a falama, ‹Munfe ra a ragise mu nu fa sinden?
Munfe ra a sɔɔri ragisee buxi fade?›

29 A xa lõnnilae naxa a yaabi yi wøyenyi ra,

30 ‹Təmunde e mu na e harige see xa tongofe?

E mu na nee xa itaxunfe?

Gine kerén sɔɔri kerén,

xa na mu a ra sɔɔri kerén, gine firin.

E e wasaso se majingixie ra naxee nu rafan
Sisera ma,

e e wasaso donma majingi dinxie ra.

Donma majingixi kerén, donma dinxi firin,

xunnakeli kanyi xa na soto.›

31 Alatala, i yaxuie birin xa halaki na ki nε,
kono i xanuntenyie xa yanba ało soge itexi.»

Na dangi xanbi, bɔxi naxa lu xaxilisa kui nε
tongo naani.

6

Gedeyon findife kiitisa ra

1 Isirayilakae man naxa fe kobi raba Alatala
ya i naxan mu rafan a ma. A naxa e sa
Madiyankae xa noε bun ma han nε solofera.

2 Madiyankae naxa fe xɔrɔxɔee dɔxɔ Isirayila
ma. Na nan a to, Isirayilakae naxa folee ge geya
fari, e yete makantadee yailan gεmε longori ra.

3 Isirayilakae na xε sa temui naxε, Madiyankae,
Amalɛkikae, nun bɔnsɔε gbεtεe naxee kelima
sogegorode, nee nu tema nε, e ti e kanke. **4** E
nu lu e fe ma e xa Isirayilakae xa daxamui birin

kana han Gasa. E mu nu sese luma Isirayila, hali bɔxi daxamuie, yεχεε, ningee, xa na mu a ra sofalee. ⁵ Na mixie nu tema tεmui naxε, nun e xa xurusee ra, kiri banxie, nun jøχømøe, e nu luma ne alɔ katoe gali naxan kasare rabama bɔxi ma.

⁶ Madiyankae to Isirayila findi setare bɔxi ra, Isirayilakae naxa Alatala maxandi. ⁷ E to Alatala makula Madiyankae xa fe ra, ⁸ Alatala naxa namijønømø kerøn xεε e ma. A naxa a fala e bε, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan yi ki, <N bara wo ramini Misira bɔxi ma, wo nu na konyiya kui dønnaxε. ⁹ N bara wo ba Misirakae belexε, a nun wo yaxui birin. N bara e keri wo ya ra, n fa e xa bɔxi fi wo ma. ¹⁰ N bara a masen wo bε, «N tan nan na Alatala ra, wo Marigi Ala. Wo naxa gaaxu Amorikae xa alae ya ra, wo sabatixi bɔxi naxee ma.» Kønø wo mu biraxi n xui føχø ra.»»

¹¹ Alatala xa malekε naxa so Ofara daaxa kui, a naxa døχø wuri bili bun ma, naxan tixi Yowasi xønyi, naxan nu na Abiyesa bønsøe ya ma. Yowasi xa di Gedeyon nu na mengi bønbøfe yili kui wøni bogi nu bunduma dønnaxε, alako a xa a nøxun Madiyankae ma. ¹² Alatala xa malekε naxa mini a ma, a fa a fala a bε, «I tan geresoε fanyi, wo nun Alatala birin nan a ra.» ¹³ Gedeyon naxa a fala a bε, «N Marigi, xa muxu nun Alatala birin nan a ra, yi fe xørøχøe birin fa muxu lixi munfe ra? A xa kaabanakoe na minden? Muxu babae bara kaabanako nde madøχø muxu bε. E naxε, <Alatala nan muxu ramini Misira ra.» Yakøsi Alatala bara won nabøñin, a won sa Madiyankae sago.»

¹⁴ Alatala naxa a masen a bε, «I sənbε so. I fama nε Isirayila ratangade Madiyankae bεlexε. N tan xa mu i xεxi?» ¹⁵ A naxa a yaabi, «N Marigi, n tan nōma Isirayila ratangade a yaxuie ma? N xabile xa setareja dangi xabile birin gbe ra Manasi bōnsøe ya ma. N baba xa di dōnxøe na n tan nan na.» ¹⁶ Alatala naxa a masen a bε, «Kōnɔ won birin nan a ra. Na kui i fama Madiyankae birin bōnbøde alɔ i na mixi keren nan bōnbøfe.» ¹⁷ Gedeyon naxa a yaabi, «Xa i bara hinne n na, tōnxuma nde masen n bε, naxan a masenma i tan yati nan wōyεnxi n bε. ¹⁸ Yandi, i naxa i makuya be ra, beemanu n xa fa n ma sereχε ra i bε.» Alatala naxa a fala, «N luma be han i fama t̄emui naxε.»

¹⁹ Gedeyon naxa siga, a sa si yōrε keren faxa, a farin busali keren nafala taami lebinitare ra. A naxa sube sa debe kui, a naxa bōrε sa bōrε sase kui, a naxa e dəntεgε Alatala bε wuri bili bun ma. ²⁰ Alatala xa malekε naxa a masen a bε, «Sube nun taami lebinitare tongo, i xa e sa yi gεmε fari, i bōrε sa a ma.» Gedeyon to ge na rabade, ²¹ Alatala xa malekε naxa a yisuxuwuri itala, a naxa a din sube nun taami lebinitare ra. Na kui te naxa dεχε gεmε ma, a sube nun taami lebinitare birin gan. Na xanbi Alatala xa malekε naxa lōe a ma. ²² Gedeyon to a to Alatala xa malekε yati nan a ra, a naxa a fala, «N Marigi Alatala! N bara Alatala xa malekε to, a tixi n ya i.» ²³ Alatala naxa a masen a bε, «Hali i mu gaaxu, i mu faxama. I bōrε xa sa.» ²⁴ Gedeyon naxa sereχεbade yailan Alatala bε mənni, a fa a xili fala na xun, «Alatala xa bōnesa.» Han to, mənni na Ofara, Abiyesa xabile na dənnaxε.

²⁵ Na lōxœ kœ ra Alatala naxa a masen Gedeyon bε, «I baba xa tuura tongo, naxan bara ne solofero soto. I xa i baba xa Bali kuye serexebade kana, a nun na Aseri wuri masolixi, naxan tixi a xun. ²⁶ Na dangi xanbi, i xa serexebade gbete yailan i Marigi Alatala bε yi yire magaaxuxi fari. I xa na tuura ba serexe gan daaxi ra. Na Aseri wuri masolixi, i naxan kanama, na xa findi yege ra na serexe ganse ra.»

²⁷ Gedeyon naxa mixi fu tongo a xa konyie ya ma, a na birin naba, Alatala naxan masenxi a bε. A na raba kœ nan na, barima a nu gaaxuxi a baba xa mixie nun taakae ya ra. ²⁸ Taakae to keli subaxε ma, e naxa a to Bali kuye serexebade rabiraxi, Aseri wuri masolixi naxan nu tixi a xun ma, na fan nabiraxi. E man naxa tuura to naxan baxi serexe gan daaxi ra serexebade neene fari. ²⁹ E naxa e boore maxorin, «Nde yi rabaxi?» E to na fe fen, e fa a fala e boore bε, «Yowasi xa di Gedeyon nan foxi a ra.» ³⁰ Na kui taakae naxa a fala Yowasi bε, «I xa di ramini, a xa faxa, barima a bara Bali kuye serexebade kana, a man bara Aseri wuri masolixi rabira, naxan nu tixi a xun.»

³¹ Yowasi naxa mixie yaabi, naxee nu tixi a kanke, «Wo tan nan Bali xun mafalama? Wo tan nan a ratangama? Mixi yo naxan Bali xun mafala, na kanyi nan singe faxama beemanu kuye xa iba. Xa Ala nan na Bali ra, a tan xa a yete xun mafala, barima e a tan nan xa serexebade rabiraxi.» ³² Na lōxœ, e naxa Yerubaali xili fala Gedeyon xun ma, e nu fa a fala, «Bali xa a yete xun mafala, barima a bara a xa serexebade rabira.»

³³ Madiyankae, Amaləkikae, nun bənsəe
gbətəe naxee keli sogetede, nee naxa e malan,
e fa Yurudən igiri, e lu Yisireeli geya bunyi.
³⁴ Alatala Xaxili naxa lu Gedeyon bə. A naxa
feri fe, a xa Abiyeseri bənsəe maxili alako e birin
xa bira a fəxə ra. ³⁵ A naxa xəsrae xəs Manasi
bəxi ma, nee fan xa bira a fəxə ra. A man naxa
xəsrae xəs Aseri, Sabulon, nun Nafatali bəxi ma,
mənnikae fan naxa kafu a ma.

³⁶ Gedeyon naxa a fala Alatala bə, «Xa i wama
Isirayila ratangafe n saabui ra, ało i a masenxi ki
naxə, i xa yi raba n bə. ³⁷ N xa yəxəe kiri itala
lonyi xun, a xa lu mənni kəe ra. Xa xini dəxə
yəxəe kiri nan kansan ma, bəxi tan nabilinyi
naxa xara, n fama a kolonde na temui nə, i
tan nan Isirayila ratangama n saabui ra, ało i
a masenxi ki naxə.» ³⁸ A naxa na raba na ki.
Na kuye iba, a naxa keli subaxə ma, a yəxəe kiri
bundu alako a xa a kolon xa xini dəxəxi kiri ma.
Ye, pəotı ya kerən naxa mini na kui.

³⁹ Gedeyon man naxa a fala Ala bə, «Hali i bərəe
mu te n xili ma, n ma wəyen dənxəe nan yi ki.
N man waxi seudejəxəya nan matofe yi kiri ra.
Kiri kansan xa xara, xini xa bəxi birin bunda.»
⁴⁰ Na kəe ra, Ala naxa na raba na ki. Kiri kansan
naxa xara, xini fa bəxi birin bunda.

7

Madiyankae masətəe

¹ Yerubaali, naxan findi Gedeyon na, a nun
nama naxan birin nu biraxi a fəxə ra, e naxa
keli subaxə ma, e sa kuru Xarodi dulonyi fə ma.
Madiyankae nu malanxi kəla biri More geya

bunyi. ² Alatala naxa a masen Gedeyon bε, «I xa sɔɔrie bara gbo yε. Xa n bara Madiyankae sa e sagoe, Isirayilakae fama nε e yεtε wasude n na, e a fala, «Muxu tan nan muxu yεtε kan natangaxi.»

³ I xa jama yaamari, «Gaaxui bara naxee birin sεren, e xa gbilen Galadi geya yire.»» Xεmε mixi wulu mɔɔjεn a nun firin naxa gbilen, kɔnɔ xεmε mixi wulu fu tan naxa lu naa.

⁴ Alatala naxa a masen Gedeyon bε, «Han ya jama man gbo. Goro e ra xure biri, n fama e mayegetide mεnni nε. N na a fala i bε naxan na, wo nun yi nan sigama, wo nun na kanyi xa siga. N na a fala xεmε naxan birin na, e mu sigama, nee naxa bira i fɔxɔ ra.»

⁵ A naxa jama ragoro xure dε ra. Alatala naxa a masen Gedeyon bε, «Naxee birin na ye kɔn e nεnyi ra alɔ bare, i xa nee ti e xati ma. Naxee fan birin na e xinbi sin, e ye min, i xa nee fan ti e xati ma.» ⁶ Naxee birin ye kɔ e bεlεxε kui, e naxa a min, e kɔnti naxa siga xεmε mixi kεmε saxan. Nama dɔɔnxɔε naxa e xinbi sin, e nu fa ye kɔn e nεnyi ra. ⁷ Alatala naxa a masen Gedeyon bε, «Yi xεmε mixi kεmε saxan naxee ye kɔxi e bεlεxε kui, n fama wo ratangade e tan nan saabui ra. N Madiyankae sama nε i sago. Yi jama dɔɔnxɔε, kankan xa siga a xɔnyi.» E naxa fande tongo a nun feri naxee nu na jamae yi. ⁸ Gedeyon naxa e ragbilen e xɔnyi, na xεmε mixi kεmε saxan gbansan naxa lu a yire. Madiyan xa sɔɔrie nu na a labe ra geya bunyi.

⁹ Na kɔε ra Alatala naxa a masen Gedeyon bε, «I xa goro Madiyan sɔɔrie yire, barima n bara e sa i sagoe. ¹⁰ Xa gaaxui na i ma yi gere xa fe ra,

wo nun i xa konyi Pura xa goro Madiyankae yire.
11 I naxan mema naa, na fama i ralimaniyade. Goro e xa s̄oɔrie yire sinden.» A tan nun a xa konyi Pura naxa goro, han s̄oɔrie yonkinde fe ma.

12 Madiyankae, Amalekikae, nun b̄ɔnsɔe gb̄etee naxee keli sogetede, nu na geya bunyi. E wuya alɔ katoe. E xa j̄ɔxɔmɛ fan nu wuya alɔ meyεnyi naxan na baa d̄e ra. **13** Gedeyon to naa li, xemɛ nde naxa a xa xiye fala a boore b̄e. A naxa a masen, «N yi xiye nan saxi. N taami ganxi nan toxi a firifirima Madiyan s̄oɔrie yonkinde. A naxa a b̄ɔnb̄ɔ kiri banxi nde ra, a a rabira.» **14** A boore naxa a yaabi, «A mu findixi sese ra fo Gedeyon xa santidegema, Yowasi xa di Isirayilaka. Ala bara Madiyankae nun e xa s̄oɔrie sa a sago.» **15** Gedeyon to ge xiye xa fe tagi raba ramɛde, a naxa a felen b̄ɔxi ma, a Ala tantu. Na xanbi, a naxa gbilen Isirayila s̄oɔrie yire, a a fala e b̄e, «Wo keli, barima Alatala bara Madiyan s̄oɔrie sa won sagoe.»

16 A naxa yi xemɛ mixi kɛmɛ saxan itaxun dɔxɔ saxan na. A fa feri nun fεjε lanmadie so e birin yi ra, tε na fεjεe kui. **17** A naxa a fala e b̄e, «Wo xa n mato, n na naxan naba, wo fan xa na raba. N nefɛ s̄oɔrie yire li, n na naxan naba, wo fan xa na raba. **18** Muxu feri fema t̄emui naxe, wo fan xa wo gbe fe s̄oɔrie yonkinde rabilinyi. Wo xa a fala wo xui itexi ra, «Alatala nun Gedeyon b̄e!»»

19 Gedeyon nun a xa s̄oɔri mixi kɛmɛ saxan, naxa Madiyan s̄oɔrie yire li, e e xa yire makantade masara kɔe tagi t̄emui naxe. E naxa feri fe, e fεjεe ibɔɔ. **20** Yi mixi kuru saxanyie naxa feri fe,

e naxa fεŋε iboo, tε suxuxi e kɔɔla bεlexee ra, feri suxuxi e yirefanyi bεlexee ra e naxan fema. E nu fa a fala e xui itexi ra, «Won xa gere so Alatala nun Gedeyon bε.» ²¹ E birin naxa ti e tide, Madiyan sɔɔrie rabilinyi. Madiyankae naxa e gi, e siga sɔnχo ra. ²² Isirayila sɔɔri mixi kεmε saxanyie nu feri fe tεmui naxε, Alatala naxa a niya Madiyankae xa e boore faxa santidegema ra. Sɔɔri dɔnχεe naxa e gi han Beti Sita, Serera mabiri, han Abeli Mexola, Tabati mabiri.

²³ Isirayila xεmεe naxa e malan, Nafatalikae, Aserikae, nun Manasikae. E birin naxa Madiyankae keri. ²⁴ Gedeyon naxa xεerae xεε Efirami geyae yire, e xa a fala, «Wo gorø Madiyankae ya ra, wo singe xa ti Yurudεn xure igirima dεnnaxε han Beti Baara.» Na kui Efirami xεmεe naxa e malan, e siga Yurudεn xure igirima dεnnaxε, han Beti Baara. ²⁵ E naxa Madiyankae xa mangε firinyie suxu, Orebi nun Seebi. E naxa Orebi faxa Orebi fanye yire, e naxa Seebi faxa Seebi wεni bogi bunduma dεnnaxε. E naxa Madiyankae keri, e fa Orebi nun Seebi xunyie ra Gedeyon xɔn Yurudεn fε ma.

8

Madiyankae bɔnbɔfe

¹ Efirami xεmεe naxa a fala Gedeyon bε, «I yi mɔɔli rabaxi muxu ra munfe ra? I to siga Madiyankae gerede, munfe ra i mu muxu xili, won birin xa siga?» Sɔnχεe belebele naxa bira a i e tagi. ² A naxa e yaabi, «Wo naxan nabaxi, na dangi n gbe rabaxi ra pon. Efiramikae xa

wali lanmadi tide gbo Abiyeleri bɔnsɔe xe wali xungbe be. ³ Alatala Madiyankae xe mangee Orebi nun Seebi saxi wo tan nan sago. N munse rabaxi naxan tide gbo na be?» A to ge wɔyende, e bɔjɛ naxa goro.

⁴ Hali Gedeyon nun a xa sɔɔrie mixi keme saxanyie to nu taganxi, e Yurudən igiri ne Madiyankae kerife ra. ⁵ A naxa a fala Sukɔtikae be, «N bara wo maxandi, wo taami nde so n ma mixie yi ra, barima e bara tagan. N na Madiyankae xe mangee Sèba nun Salamuna nan kerife.» ⁶ Sukɔti mangee naxa Gedeyon yaabi, «Wo jian bara ge Sèba nun Salamuna suxude? A lanma muxu xa taami so i xa sɔɔrie yi ra munfe ra?» ⁷ Gedeyon naxa a fala, «Alatala na Sèba nun Salamuna sa n sago təmui naxe, n fama wo fatee mabɔɔde gbengberen yire tunbee nan na.»

⁸ Gedeyon naxa keli menni, a siga Peniyeli. A naxa mennikae fan makula taami ra. Peniyelikae fan naxa a yaabi alɔ Sukɔti mixie a yaabi ki naxe. ⁹ A naxa a fala nee fan be, «N na xunnakeli sɔtɔ, n fama be wo xa taa tete birin nabirade.»

¹⁰ Sèba nun Salamuna nu na Karakore, e nun e xa sɔɔri mixi wulu fu nun suuli sɔndɔn. E tan gbansan nan nu luxi. Sɔɔri mixi wulu keme mixi wulu mɔxɔjɛn nu bara faxa santidɛgɛma ra bɔnsɔe ya ma naxee kelixi sogetede. ¹¹ Gedeyon naxa te kira xɔn ma Noba nun Yogbeha sogetede biri. A naxa sɔɔrie bɔnbɔ naa, naxee nu laxi a ra a gere mu e lima sɔnɔn. ¹² Madiyan mangee Sèba nun Salamuna fan naxa e gi. Gedeyon naxa bira e fɔxɔ ra, han a e suxu, a fa e xa sɔɔrie birin nagi.

¹³ Yowasi xa di Gedeyon to fa kelife gere sode Xerese geya fari, ¹⁴ a naxa Sukötì fonike nde suxu, a a karaxan a xa Sukötì mangée nun kuntigie xilie sebe a bë. Nee naxa lan mixi tongo solofera a nun solofera ma. ¹⁵ Gedeyon naxa siga Sukötì, a a fala e bë, «Sëba nun Salamuna nan yi ki, wo n konbi naxee xa fe ra. Wo naxa a fala, ‹Wo jan bara gë Sëba nun Salamuna suxude? A lanma muxu xa taami so i xa sɔɔrie yi ra munfe ra?›» ¹⁶ Na kui a naxa taa kuntigie suxu, a e bɔnbɔ gbengberen yire tunbee ra. ¹⁷ A naxa Peniyeli tete fan nabira, a fa mènnikae faxa.

¹⁸ Gedeyon naxa Sëba nun Salamuna maxɔrin, «Wo mixi naxee faxa Taboro, e nu na di?» E naxa a yaabi, «E nu në alo i tan. E birin nu luxi alo mangëdie.» ¹⁹ Gedeyon naxa a fala e bë, «N taarae nan nu na e ra, n nga xa die. N bara n kali Alatala njipë ra, xa wo mu e faxa nu, n fan mu wo faxama nu.» ²⁰ A naxa a fala Yeteri bë, a xa di singe, «E faxa!» Kõnɔ Yeteri mu a xa santidegëma ba a tɛɛ i, barima fonike nan nu a ra, a gaaxuxi. ²¹ Sëba nun Salamuna naxa a fala Gedeyon bë, «Xa xemee nan i ra, i tan yetë yati xa muxu faxa.» Gedeyon naxa keli kerén na, a e faxa. A naxa kõnmagoree ba e xa jõxomée kõn ma.

²² Isirayila xemee naxa a fala Gedeyon bë, «I xa findi muxu xa mangë ra, na dangi xanbi i xa di, nun na xa di. I bara muxu ratanga Madiyankae ma.» ²³ Gedeyon naxa a fala e bë, «N tan nun n ma di, muxu mu findima wo xa mangë ra. Alatala nan na wo xa mangë ra.»

²⁴ Gedeyon man naxa wɔyɛn e bë. A naxë, «Xa

wo bara tin, a xɔli n ma kankan xa xurundə kerен so n yi ra, wo naxan sotəxi wo wasaso see ra gere kui.» Xurundə xεεma daaxi nu soxi Madiyankae bεlexee ra, barima e kelixi Sumayila bɔnsœ nε. ²⁵ E naxa a fala, «Muxu bara tin na ra.» E fa dugi itala, e birin fa e xa xurundə kerен kerен sa dugi kui e naxan sotə wasaso see ra.

²⁶ Gedeyon xεεma naxan maxɔrin, a binyε naxa siga han kilo mɔxɔŋen, bafe xunmasee ra, tuli rasoe, donma gbeeli Madiyan mange daaxi, a nun ɿɔxɔmε kɔnmagore. ²⁷ Gedeyon naxa serexedube kuntigi donma yailan na xεεma ra, a a ti Ofara, a xa taa kui. A rajɔnyi, na naxa findi gantanyi ra Gedeyon nun a xa denbaya bε, barima Isirayilakae birin naxa na findi e xa ala ra.

²⁸ Isirayilakae naxa Madiyan lu e xa nɔε bun ma, nee mu xunnakeli sotə sɔnɔn. Bɔxi naxa lu bɔnɛsa kui ne tongo naani Gedeyon xa simaya kui. ²⁹ Yowasi xa di Yerubaali naxa gbilen a xɔnyi. ³⁰ Gedeyon naxa di tongo solofera bari, barima gine gbegbe nan nu dɔxɔxi a xɔn. ³¹ A xa konyi gine naxan nu na Sikemi, na fan naxa di xεεme bari a bε. A naxa Abimeleki xili fala a xun. ³² Yowasi xa di, Gedeyon naxa faxa simaya fanyi kui. E naxa a ragata Yowasi xa gaburi yire Ofara, Abiyesa bɔnsœ nu na dennaxε.

³³ Gedeyon to faxa, Isirayilakae man naxa Alatala bεjin, e xa Bali kuyee batu. E naxa Bali Beriti findi e xa ala ra. ³⁴ Isirayilakae naxa nεemu e Marigi Alatala ma, naxan e ratanga e yaxui birin bεlexε i, naxee nu e rabilinxı. ³⁵ E

mu dugutegēna rasiga Yerubaali xa denbaya ma fefe ma, hali a to nu bara fe fanyi gbegbe raba Isirayila bε.

9

Abimeleki findife mange ra

¹ Yerubaali xa di Abimeleki naxa siga Sikemi a nga xunyie yire. A naxa yi masenyi ti a nga xabile bε, ² «Katarabi Sikemi kuntigie birin ma, ‹Wo wama a xɔn ma Yerubaali xa di tongo solofera birin xa findi wo xa mangε ra, ka mixi keren gbansan xa findi wo xa mangε ra? Wo xa wo ratu a ma, won findixi wuli keren fasε keren nan na.›» ³ A nga xunyie naxa na masenyi birin tagi raba Sikemi kuntigie bε. Kuntigie naxa tin birafe Abimeleki fɔxɔ ra, barima e ngaxakerenyi nan nu a ra. ⁴ E naxa gbeti kilo solomasaxan fi a ma, kelife Bali Beriti xa salide kui. Abimeleki naxa kɔbiri so xemε rabεjinxie nun kalabantee yi ra, alako e xa bira a fɔxɔ ra.

⁵ A naxa siga a baba xɔnyi Ofara, a a xunyae birin faxa. Yerubaali xa di tongo solofera birin naxa faxa fanye keren fari, fo Yotami, Yerubaali xa di dɔnxɔε, naxan nu bara a nɔxun e ma. ⁶ Sikemi kuntigie nun Beti Milo nama birin naxa e malan Sikemi, gεmε belebele nun wuri tofanyi tixi dənnaxε. E naxa Abimeleki findi mangε ra mεnni.

⁷ Yotami to na fe mε, a naxa siga a sa ti Garisimi geya fari, a fa a fala a xui itexi ra, «Sikemi kuntigie, xa wo wama ne Ala xa a tuli mati wo ra, wo xa wo tuli mati n tan na. ⁸ Lɔxɔε nde, wuri bilie naxa a nate e xa mangε keren sugandi. E

naxa a fala oliwi bili bε, ‹Findi muxu xa mangε ra.› ⁹ Kōnɔ oliwi bili naxa e yaabi, ‹N tan mu gbilenma n ture raminife fɔxɔ ra, ture naxan findima binya se ra Ala nun mixie bε, alako n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.›»

¹⁰ «Wuri bilie naxa a fala xɔrε bili bε, ‹I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mangε ra.› ¹¹ Kōnɔ xɔrε bili naxa a fala e bε, ‹N tan mu gbilenma n bogi joxunme fanyi raminife foxɔ ra, alako kansan n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.›»

¹² «Wuri bilie naxa a fala weni bili bε, ‹I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mangε ra.› ¹³ Kōnɔ weni bili naxa e yaabi, ‹N tan mu gbilenma n ma weni raminife fɔxɔ ra naxan Ala nun mixie rasεewama, alako kansan n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.›»

¹⁴ «Na kui wuri bilie naxa a fala tunbe kunsi bε, ‹I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mangε ra.› ¹⁵ Tunbe kunsi naxa wuri bilie yaabi, ‹Xa wo waxi jnanige fanyi nan nabafe n bε alako n xa findi wo xa mangε ra, wo fa be, wo xa fa lu n niini bun ma. Xa na mu a ra, te minima nε tunbe kunsi kui, a Liban wuri bili fanyi birin gan.›»

¹⁶ Yotami man naxa a masen e bε, «Yakɔsi, wo tan Abimeleki findife mangε ra, wo a rabaxi tinxinyi nan ma? Wo fe fanyi nan nabaxi Yerubaali nun a xa denbaya ra na ki? Wo a xa fe fanyi sare ragbilenxi a ma na ki nε? ¹⁷ N baba gere soxi nε wo tan bε, a a nii fi gere ma, a wo ratanga Madiyankae beləxε i. ¹⁸ Kōnɔ wo tan, wo bara keli n baba xa denbaya xili ma to lɔxɔε, wo bara a xa di xεmε mixi tongo solofer faxa fanye kerēn fari, wo fa Abimeleki findi mangε ra

kuntigie xun ma Sikemi. Wo bara Gedeyon xa konyi gine xa di findi wo xa mange ra, barima wo ngaxakerenyi lanxi a tan nan ma. ¹⁹ Xa na birin kelixi janige fanyi nun tinxinyi nan ma Yerubaali nun a xa denbaya mabiri, awa wo tan nun Abimeleki xa rafan wo boore ma. ²⁰ Xa na mu a ra, te xa mini Abimeleki, a xa Sikemi kuntigie nun Beti Milo mixie gan. Te xa mini e fan ma, a xa Abimeleki gan!» ²¹ Yotami naxa keli naa, a sa a noxun Beeri, dənnaxə makuya a taara Abimeleki ra.

²² Abimeleki naxa Isirayila yamari ne saxan bun ma. ²³ Na temui, Ala naxa xaxili kobi raso Abimeleki nun Sikemi kuntigie tagi. Sikemi kuntigie fa Abimeleki yanfa. ²⁴ Na kui e birin xa e xa fe jaaxi sare soto. Abimeleki nu bara a ngaxakerenyie faxa, Yerubaali xa di tongo solofer. Sikemikae nu bara Abimeleki mali na faxe tife ra. ²⁵ Sikemi kuntigie naxa mixie ti yanfanteya ra Abimeleki xili ma geyae xun tagi, e nu mixie fetenken naxee nu dangima kira ra e yire. Abimeleki naxa na fe me.

²⁶ Loxəe nde Ebedi xa di Gaali nun a xunyae naxa fa Sikemi. Taa kuntigie naxa lanlanteya sa a ma. ²⁷ E birin naxa siga weni bilie yire, e xa weni bogi ba. E naxa na bogie bundu, e fa xulunyi ti. E naxa so e xa ala batude kui, e naxa e dəge, e e min, e fa Abimeleki danka. ²⁸ Ebedi xa di Gaali naxa a fala e bə, «Won tan Sikemikae luxi Abimeleki xa nəe bun ma munfe ra? Yerubaali xa di xa mu lanxi a ma? Abimeleki mu Sebulu xa findixi taa gomina ra? A lanma wo xa lu Hamori xa mixie tan xa yaamari bun ma, barima Hamori

nan Sikemi benba ra. Won luxi Abimeleki xa mangεya bun ma munfe ra? ²⁹ Xa Sikemikae fa bira n tan fɔxɔ ra nu, n Abimeleki kerima ne kerén na.» Na masenyi dangi xanbi, Gaali naxa a fala Abimeleki bε, «I xa sɔɔrie ramini, won xa gere.»

³⁰ Sebulu, taa gomina to Ebedi xa di Gaali xa masenyi mε, a bɔŋε naxa te. ³¹ A naxa xεεrae xεε gundojøxɔra ra Abimeleki xɔn, e xa a fala a bε, «Ebedi xa di Gaali nun a xunyae bara fa Sikemi, e na taa mixie bɔŋε ratefe i xili ma. ³² Keli, i xa fa to kɔε ra, i tan nun nama naxan birin biraxi i fɔxɔ ra, wo xa taa melen. ³³ Subaxε, i xa keli, i fa taa suxu. Gaali nun a xa mixie na ti wo ya ra, wo xa wo sεnbe masen e bε.»

³⁴ Abimeleki nun a xa sɔɔri xunde naani naxa keli kɔε ra, e sa Sikemi melen. ³⁵ Ebedi xa di Gaali to keli gεεsεgε, a sa ti taa sode dε ra, Abimeleki nun a xa sɔɔrie naxa mini kεne ma. ³⁶ Gaali to sɔɔrie to, a naxa a fala Sebulu bε, «Nama nde nan na gorofe geya fari yi ki.» Sebulu naxa a yaabi, «I geya niini nan findixi mixie ra na ki.» ³⁷ Gaali man naxa a fala, «Nama yati nan na gorofe taa kui yi ki. Nama gbεtε fan na fafe sematoe xa wuri bili kira xɔn.» ³⁸ Sebulu naxa a yaabi, «I xa wɔyεn xungbe na minden, i tan naxan nu a falama, ‹Sikemi luxi Abimeleki xa yaamari bun ma munfe ra?› I mu nu yi mixie konbi xε? Siga, i sa e gere.»

³⁹ Gaali naxa ti Sikemi kuntigie ya ra, e naxa Abimeleki gere. ⁴⁰ Mixi gbegbe naxa faxa taa sode dε ra. Abimeleki naxa Gaali keri ⁴¹ han Aruma. Sebulu naxa Gaali ngaxakerenyie keri Sikemi kui, hali kerén, a mu lu naa.

⁴² Na kuye iba, nama naxa siga daaxa. Abimeleki to na fe kolon, ⁴³ a naxa sōcie tongo, a e itaxun xunde saxan na. E naxa e nōxun daaxa han nama birin naxa mini, e fa keli e xili ma, e e bōnbo. ⁴⁴ Abimeleki xa xunde naxa sa ti taa sode dē ra. Boore xunde firinyi naxa sin na mixie ma, naxee nu na daaxa, e naxa e birin sōntō. ⁴⁵ Abimeleki naxa gere so na taa ma yanyi birin, han a naxa nō a ra, a mēnnikae birin faxa. A man naxa na taa rabira, a fōxē sa na ma.

⁴⁶ Sikemikae naxee luxi, e to na fe mē, e naxa so Eli Beriti kuye xa salide kui. ⁴⁷ E naxa sa a fala Abimeleki bē, a Sikemi taa kuntigie bara malan salide kui. ⁴⁸ Na kui Abimeleki naxa te Salamon geya fari nun nama naxan nu biraxi a fōxō ra. Abimeleki naxa beera suxu a bēlexē. A naxa wuri salonyi nde sēgē, a a sa a kōn ma. Na xanbi, a naxa a fala nama bē naxan nu biraxi a fōxō ra, «Wo bara a to n naxan nabaxi? Wo fan xa na mōcli raba mafuren mafuren.» ⁴⁹ Nama birin naxa wuri salonyi kerēn kerēn sēgē, e fa bira Abimeleki fōxō ra. E naxa na wurie ti na salide sode dē ra, e fa tē so, e mixi birin gan. Sikemika wulu kerēn, ginēe nun xēmēe, naxa sōntō na ki.

⁵⁰ Na dangi xanbi, Abimeleki naxa siga Tebeti, a xa mēnnikae gere. A to yonkinde yailan mēnni, a naxa nō Tebeti ra. ⁵¹ Makantade itexi nde nu na taa tagi, xēmēe nun ginēe naxa sa e nōxun mēnni, a nun taa kuntigie. E naxa na balan e xun ma, e tixi na fari.

⁵² Abimeleki to mēnni li, a naxa makōrē a naadē ra alako a xa tē sa na ma. ⁵³ Na nan lan ginē nde naxa mēngi din se gemē daaxi sin Abimeleki xunyi, a xunyi naxa bōc. ⁵⁴ Abimeleki

naxa a fala a xa fonike bε, naxan nu a xa geresose xaninma, a naxε, «I xa santidegεma ba a tε i, i xa n nañon, alako mixi naxa a fala gine nan n faxaxi.» Na kui na fonike naxa a sɔxɔ santidegεma ra, a a faxa. ⁵⁵ Isirayila xemee to a to Abimeleki bara faxa, e birin naxa gbilen e xonyi.

⁵⁶ Na kui Ala Abimeleki xa wali kobi ragbilen ne a ma, a naxan naba a baba ra, a xunya tongo solofera faxafe ra. ⁵⁷ Ala na tɔɔre birin nagbilen ne Sikemikae ma e xa kobina sare ra. Yerubaali xa di xemē Yotami xa danke naxa e birin nayarabi.

10

Isirayila kiitisa Tola

¹ Abimeleki to faxa, Puwa xa di Tola, Dodo xa mamadi, naxan fatanxi Isakari bɔnsɔε ra, a naxa keli a xa Isirayila ratanga. A nu sabatixi Samiri ne, Efirami geyae fari. ² A naxa findi kiitisa ra Isirayila ne mɔxɔnɛn nun saxan. Na xanbi a naxa faxa, e sa a ragata Samiri.

Isirayila kiitisa Yayiri

³ Tola to dangi, Yayiri Galadika naxa keli, a findi Isirayila kiitisa ra ne mɔxɔnɛn nun firin. ⁴ Di tongo saxan nan nu na a bε. E nu perema sofale tongo saxan nan fari, e nu taa tongo saxan yamarima Galadi bɔxi ma. Han to na taae xili falama Yayiri xa taae. ⁵ Yayiri naxa faxa, e sa a ragata Kamon.

Isirayila kiitisa Yefite

⁶ Isirayilakae man naxa fee raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa Bali nun Asitarate kuye batu, Aramikae xa alae, Sidonkae xa alae, Mowabakae xa alae, Amonikae xa alae, a nun Filisitakae xa alae. E naxa Alatala finsiriwali, e tondi tuubide a bε. ⁷ Alatala bɔŋe naxa te Isirayila xili ma, a fa e sa Filisitakae nun Amonikae sagoe. ⁸ E naxa Isirayilakae tɔɔrɔ, e e paxankata na ne bun ma. E man naxa Isirayilakae paxankata naxee fan nu sabatixi Yuruden naakiri ma, Amonikae xa bɔxi ma, ne fu nun solomasaxan bun ma. ⁹ Amonikae naxa dangi Yuruden na, alako e xa sa Yudaya, Bunyamin, nun Efirami fan gere. Isirayila bɔŋe tɔɔrɔ ne ki fanyi na waxati.

¹⁰ Isirayilakae naxa Alatala xili e xui itexi ra, e nu fa a fala, «Muxu bara yunubi raba i ra, barima muxu bara gbilen muxu Marigi Ala fɔxɔ ra, muxu man bara Bali kuyee batu.» ¹¹ Alatala naxa a masen Isirayilakae bε, «Misirakae, Amorikae, Amonikae, Filisitakae, ¹² Sidonkae, Amalekikae, nun Mayonkae to wo tɔɔrɔ, wo naxa n xili wo xui itexi ra. Na temui, n mu wo ba xε e sagoe? ¹³ Kɔnɔ wo tan bara n finisiriwali, wo fa ala gbetee batu. Na nan a toxi n mu wo ratangama sɔnɔn. ¹⁴ Wo sa sɔnɔn wo xa alae ra, wo naxee sugandixi. E xa wo ratanga wo xa tɔɔrε ma.»

¹⁵ Isirayilakae naxa a masen Alatala bε, «Muxu bara yunubi raba. I xa i waxɔnfe raba muxu ra, kɔnɔ yandi i xa muxu rakisi to.» ¹⁶ Na temui e naxa gbilen si gbetee xa alae fɔxɔ ra, e fa Alatala batu. Alatala nu bara kinikini e ma e xa tɔɔrε

kui.

¹⁷ Amonikae naxa e malan, e sa kuru Galadi. Isirayilakae fan naxa e malan, e sa kuru Misipa.

¹⁸ Galadi jnama nun mangē nu fa a fala e boore bε, «Хеме mundun fama yi gere фолоде Amonikae ma? Na kanyi nan findima Galadikae xa mangē ra.»

11

Isirayila kiitisa Yefite

¹ Yefite Galadika, gereso hagigē nan nu na a ra. Langoe gine nde nun Galadi nan ma di nu a ra.

² Galadi xa gine naxa die bari a bε. Na gine xa die naxa mo, e fa Yefite keri, e a fala a bε, «I mu fama muxu baba ke sotode, barima gine gbete nan ma di lanxi i ma.» ³ Yefite naxa keli, a makuya a taarae ra, a sa sabati Tobo боки ma. Мени хеме rabeninxie naxa lu a fe ma, e xa bira a foxo ra.

⁴ Na dangi xanbi, Amonikae to Isirayilakae gere, ⁵ Galadi forie naxa siga Yefite fende Tobo боки ma. ⁶ E naxa a fala Yefite bε, «Won хεε, i xa findi muxu xa yarerati ra alako won xa Amonikae gere.» ⁷ Yefite naxa Galadi forie yaabi, «Wo mu n хөнхи хε? Wo mu n keri n baba xa banxi kui? Munfe ra wo n fenma yakosi wo xa тоore kui?»

⁸ Galadi forie naxa a fala Yefite bε, «Na fe yati nan a хεεxi muxu faxi i yire yakosi, alako won birin xa siga, i xa Amonikae gere, i man xa findi Galadikae birin xa mangē ra.» ⁹ Yefite naxa Galadi forie yaabi, «Xa wo n nagbilen alako n xa Amonikae gere, xa a sa a li Alatala naxa e sa n sagoe, n tan yati nan findima wo xa mangē

ra.» ¹⁰ Galadi forie naxa a fala Yefite bε, «Alatala bara findi won seede ra, muxu fama i xa wɔyenyi rakamalide.» ¹¹ Yefite nun Galadi forie naxa siga, nama naxa a findi e xa mange nun e xa sɔɔrie yarerati ra. Yefite naxa gbilen a xa masenyi birin ma Alatala ya i Misipa.

¹² Yefite naxa xεεrae xεε Amonikae xa mange xɔn, e xa a fala a bε, «Munfe ra i faxi n gerede n ma bɔxi ma?» ¹³ Amonikae xa mange naxa Yefite xa xεεrae yaabi, «Isirayilakae to keli Misira, e naxa n ma bɔxi birin tongo fɔlɔfe Arinon xure ma, sa dɔxɔ Yaboko xure ra, han Yurudən xure. I xa na ragbilen n ma lanyi kui.»

¹⁴ Yefite man naxa xεεrae xεε Amonikae xa mange xɔn. ¹⁵ E xa a fala a bε, «Yefite wɔyen xui nan yi ki. Isirayilakae mu Mowaba bɔxi nun Amoni bɔxi yo tongoxi. ¹⁶ Isirayila nama to keli Misira bɔxi ma, e naxa e ñere gbengberenyi ma han Xulunyumi Baa, e fa so Kadesi. ¹⁷ Na temui Isirayila naxa xεεrae xεε Edon mange xɔn, e xa a fala a bε, «A lu muxu xa dangi i xa bɔxi ma.» Kɔnɔ Edon mange mu tin na ra fefe ma. E naxa xεεrae xεε Mowaba mange fan xɔn. A naxa tondi, Isirayilakae fa lu Kadesi.»

¹⁸ «Na dangi xanbi, e naxa Edon bɔxi nun Mowaba bɔxi mabilin gbengberenyi ma. E e ñere Mowaba bɔxi sogetede biri, han e Arinon xure igiri. Na kui e mu soxi Mowaba bɔxi ma, barima Arinon findixi Mowaba xa naaninyi nan na. ¹⁹ Na temui Isirayilakae naxa xεεrae xεε Sixɔn xɔn, Amorikae xa mange naxan nu na Xessibɔn. Isirayilakae naxa a fala a bε, «A lu muxu xa mini i xa bɔxi ra, muxu xa siga muxu xa

bəxi ma Ala naxan sugandixi muxu bε.» ²⁰ Kono Sixon mu tin Isirayilakae xa mini a xa bəxi ra. A naxa a xa jama birin malan, e naxa kuru Yahasi, e Isirayila gere. ²¹ Isirayila Marigi Alatala naxa Sixon nun a xa jama sa Isirayila sagoe. Isirayilakae naxa no e ra, e fa sabati Amorikae xa bəxi birin ma, ²² fələfe Arinon xure ma, sa dəxə Yaboko xure ra, fələfe gbengberenyi ma, sa dəxə Yuruden na.»

²³ «Isirayila Marigi Alatala bara Amorikae xa bəxi fi muxu ma, i tan wama na bəxi bafe muxu yi munfe ra? ²⁴ I xa ala Kemosi, a bəxi naxan soxi i yi ra, i mu i wasasoma ne? Muxu fan, muxu Marigi Alatala bəxi naxan birin soxi muxu yi ra, muxu na suxuma ne. ²⁵ I cəjl a ma i senbe dangixi ne Balaki ra, Siporo xa di, Mowaba mangə? Na tan mu tin Isirayila gerede fefe ma. ²⁶ Ne kəmə saxan nan yi ki, Isirayila sabatixi Xəsibon nun a rabilinyie, Aroweri nun a rabilinyie, a nun taa birin naxee na Arinon xure de ra. Munfe ra wo mu e rasuxu na waxati bun ma? ²⁷ N tan mu haake yo rabaxi i ra. I tan nan fe jaaxi rabafe n na, gere tife n be. Alatala, kiitisa xungbe, a xa Isirayilakae nun Amonikae makiiti to ləxə.»

²⁸ Amonikae xa mangə mu tin a tuli matide Yefite xa masenyi ra. ²⁹ Alatala Xaxili naxa goro Yefite ma. Yefite naxa Galadi nun Manasi igiri. A naxa dangi Misipa ra Galadi bəxi ma. A naxa siga han Amonikae xa bəxi ma. ³⁰ Yefite naxa laayidi tongo Alatala be, a a fala a be, «Xa i sa Amonikae birin sa n sagoe, ³¹ naxan singe na mini n ma banxi naadə ra fafe n nalande, n ne gbilenma

kelife ra Amonikae xa bɔxi ma sεewε kui temui naxε, na kanyi bama sεrexε gan daaxi nan na Marigi Alatala bε.»

³² Yefite naxa siga Amonikae xa bɔxi ma e gerede. Alatala naxa e sa a sago. ³³ A naxa e bɔnbɔ a xɔrɔxɔs ra fɔlɔ Aroweri ma, sa dɔxɔ Miniti biri ra, taa mɔxɔŋen, han Habila Keramimi. Amonikae naxa lu yaagi kui Isiray-ilakae ya i.

Yefite xa di gine

³⁴ Yefite naxa gbilen Misipa. A to a xɔnyi li, a xa di gine naxa mini a ralande. A nu fare boronma maxasee xui ra. A xa di kerenyi nan nu a ra, di xεmε mu nu na, di gine gbεtε fan mu nu na a bε. ³⁵ A fefe a xa di gine to, a naxa a xa donmae ibɔɔ, a a fala, «N ma di gine, i bara n naso tɔɔre xungbe kui, i bara a niya n xa sunnun a jaaxi ra. N bara laayidi tongo Alatala bε, n mu nɔma gbilende na ma sɔnɔn.»

³⁶ A xa di gine naxa a fala a bε, «N baba, i laayidi naxan tongo Alatala bε, i xa na rakamali. I naxan fala Alatala bε, i xa na raba n na, barima Alatala bara i gbejɔxɔ i yaxui Amonikae ma.»

³⁷ A man naxa a fala a baba bε, «I xa fe keren naba n bε. I xa mame ti kike firin alako n xa siga geyae fari, a nun n booree, muxu xa wa ti barima n mu fama dɔxɔde xεmε xɔn.» ³⁸ A baba naxa a yaabi, «Siga.» A naxa a xa di gine mame kike firin. A nun a booree naxa siga wa tide geyae fari, barima a mu fama dɔxɔde xεmε xɔn.

³⁹ Na kike firinyie rajɔnyi, a naxa gbilen a baba yire. A baba naxa a xa laayidi tongoxi rakamali. A xa di mu nu xεmε fe kolonxi. Na

nan a toxi Isirayilakae naxa yi naamunyi ramini:
40 Ne birin Isirayila ginedimēdie Yefite Galadika
 xa di gine xa kinikini rabama ne xi naani, alako
 e xa ratu a xa fe ma.

12

Efiramikae nun Galadikae xa gere

1 Efirami xemee naxa e malan, e Yuruden igiri. E to Sefon li, e naxa a fala Yefite be, «Munfe ra i sigaxi Amonikae gerede, i mu muxu xili alako won birin xa siga? Muxu fama te nan sade i xa banxi ma, wo birin xa gan.» **2** Yefite naxa e yaabi, «N tan nun n ma jama, nu na lantareya belebele nan kui yi ki, muxu nun Amonikae ra. N wo maxili temui naxe, wo mu tin fade n bade e sagoe. **3** N to a to wo mu fafe n natangade, n naxa te Amonikae gerede, hali na to findi fe xɔrɔxɔe ra n be. Alatala naxa e sa n sago. Wo faxi n gerede munfe ra?»

4 Yefite naxa Galadi xemee birin malan, e xa Efiramikae gere. Galadi xemee naxa Efiramikae bɔnbɔ, barima e nu bara a fala, «Wo tan Galadikae, wo wo gixi ne kelife Efirami, wo siga Manasi bɔxi ma.» **5** Na gere dangi xanbi, Galadikae naxa ti Yuruden xure igiride ra gbilenfe ra Efirami bɔxi ma. Efiramika nde na wa gbilenfe a xɔnyi kelife gere yire, fo a xa a fala na Galadikae be, «N wama Yuruden igirife.» Galadikae na kanyi maxɔrinma ne, «Efiramika nan na i ra?» A na e yaabi, «Ade,» **6** Galadikae man a falama a be, «Awa, a fala ba <Xiboleti>.» Efiramikae to mu fata na falade, e tan nu a falama ne, «Kiboleti.» Na kui Galadikae

a kolonma na kanyi findixi Efiramika nan na naxan wama a gife. E a kɔn naxabama keren na mɛnni Yurudɛn xure igiride ra. Efiramika mixi wulu tongo naani nun firin sɔntɔ na ki ne.

⁷ Yefite Galadika naxa findi Isirayila kiitisa ra ne senni bun ma. A to faxa, a naxa ragata Galadi taae tagi.

Isirayila kiitisa Ibisan

⁸ Yefite dangi xanbi, Ibisan Betelɛemuka naxa findi kiitisa ra Isirayila. ⁹ A naxa di xemee tongo saxan nun di gine tongo saxan bari. A naxa a xa di gine fi bɔnsɔe gbete xemee ma. A man naxa gine tongo saxan fan fen bɔnsɔe gbete ra a xa di xemee be. A naxa findi Isirayila kiitisa ra ne solofera bun ma. ¹⁰ Ibisan to faxa, a naxa ragata Betelɛemu.

Isirayila kiitisa Elon

¹¹ Ibisan dangi xanbi, Elon Sabulonka naxa findi kiitisa ra Isirayila bɔxi ma ne fu bun ma. ¹² A to faxa, a naxa ragata Ayalon, Sabulon bɔxi ma.

Isirayila kiitisa Abadon

¹³ Ibisan dangi xanbi, Hileli xa di Abadon Piratonka naxa findi kiitisa ra Isirayila. ¹⁴ A naxa di tongo naani nun mamadi tongo saxan sɔtɔ, e te sofale tongo solofera fari. A naxa findi Isirayila kiitisa ra ne solomasaxan bun ma. ¹⁵ Hileli xa di Abadon Piratonka to faxa, a naxa ragata Piraton Efirami bɔxi ma, Amalekikae xa geya fari.

13

Samison barife

¹ Isirayilakae man naxa fe jaaxi raba Alatala ya i. Na nan a toxi Alatala naxa e lu Filisitakae sagoe je tongo naani bun ma.

² Dana bonsœ mixi nde nu na Soraha naxan xili Manowa. Dibaritare nan nu a xa gine ra.
³ Alatala xa malekε naxa mini na gine ma, a fa a fala a bε, «Hali dibaritare to i ra, i fama tegede, i fa di xemε bari. ⁴ I naxa sese min naxan nōma i siiside. I naxa sese don naxan mu seniyenxi,
⁵ barima i fama tegede, i di xemε bari. I naxa a xunyi bi, barima yi di fixi Ala nan ma beenu a xa bari. Na kui a xili ‹Ala xa Nasari.› A tan nan Isirayilakae rakisi foloma Filisitakae ma.»

⁶ Na gine naxa siga, a sa a fala a xa mori bε, «Ala xa mixi nde bara fa n yire, a luxi n bε alɔ Ala xa malekε. A magaaxu. N mu a maxorin a kelixi dɛnnaxε, a fan mu a xili fala n bε. ⁷ A naxa a masen n bε, ‹I fama tegede, i fa di xemε bari. I naxa sese min naxan nōma i siiside. I naxa sese don naxan mu seniyenxi, barima yi di fixi Ala nan ma beenu a xa bari, han a laaxirama temui naxε. Ala xa Nasari na a ra.›»

⁸ Manowa naxa Alatala maxandi yi ki, «N Marigi, i man xa i xa mixi xεs muxu xɔn ma alako a xa muxu xaran na di xuru ki ra.» ⁹ Ala naxa Manowa xa dube suxu, a man naxa a xa malekε xεs a xa gine xɔn ma. Manowa xa gine nu dɔxɔxɔi xε ma a xa mori mu nu na naa. ¹⁰ A to a to, a naxa a gi keran na, a sa a fala a xa mori bε, «Xemε naxan fa n yire, a man bara fa.»

¹¹ Manowa naxa keli, a bira a xa gine fōxō ra. A to na xemē li, a naxa a maxōrin, «I tan nan wōyēn n ma gine ra?» A naxa a yaabi, «Iyo.»

¹² Manowa man naxa a maxōrin, «I xa masenyi na kamali tēmui naxē, a lanma muxu xa na di xuru di?» ¹³ Alatala xa malekē naxa a yaabi, «I xa gine xa a raba alō n a fala a be ki naxē. ¹⁴ A naxa weni sansi bogi yo don, a naxa weni nun a maniyē min, a naxa donse sēniyēntare don. A xa na birin naba alō n a fala a be ki naxē.»

¹⁵ Manowa naxa a fala Alatala xa malekē be, «I xa lu be sinden, muxu xa si jin i be.» ¹⁶ Alatala xa malekē naxa a yaabi, «Hali n lu be, n mu i xa donse donma, kōnō xa i wama sērēxē gan daaxi tan bafe Alatala be, na fan.» Manowa mu nu a kolon Alatala xa malekē nan a ra. ¹⁷ Manowa naxa a maxōrin, «I xili di? Muxu xa na kolon alako muxu xa i matōxō i xa masenyi kamalima tēmui naxē.» ¹⁸ Alatala xa malekē naxa a maxōrin, «I wama n xili kolonfe munfe ra? Gundo nan a ra.»

¹⁹ Manowa naxa na si nun farin nde ba sērēxē gan daaxi ra fanye nde fari Alatala be. Na tēnu na tefe koore ma tēmui naxē, Alatala xa malekē fan naxa te koore ma na tē kui. Manowa nun a xa gine to na to, e naxa e felen bōxi ma. ²⁰ Na tēnu na tefe koore ma tēmui naxē, Alatala xa malekē fan naxa te koore ma na tē kui. Manowa nun a xa gine to na to, e naxa e felen bōxi ma. ²¹ Alatala xa malekē to siga, Manowa nun a xa gine mu nu a to sēnōn. E naxa a kolon Alatala xa malekē yati yati nan nu a ra. ²² Manowa naxa a fala a xa gine be, «Won fama faxade ya barima won bara Ala yati yati to.» ²³ A xa gine naxa a yaabi, «Xa Alatala wama won faxafe nu, a mu won ma sērēxē gan daaxi suxuma nu, a mu na kaabanako

masenma won bε nu.»

²⁴ Na dangi xanbi, Manowa xa gine naxa di bari. E naxa a xili fala Samison. A naxa mo Alatala xa barake kui. ²⁵ Alatala Xaxili naxa goro Samison ma a singe ra Maxane Dana, taa naxan na Soraha nun Esetayoli tagi.

14

Samison xa gine Filisitaka

¹ Loxce nde Samison naxa siga Timina. Menni a naxa sungbutunyi Filisitaka nde to. ² A to gbilen a baba xonyi, a naxa a fala a baba nun a nga bε, «N bara Filisitaka sungbutunyi nde to Timina. Wo xa na fen n bε a xa findi n ma gine ra.» ³ A baba nun a nga naxa a fala a bε, «Munfe ra i mu gine fen i ngaxakerenyie ya ma, xa na mu a ra won bɔnsɔε ya ma? Na mu fisa Filisitaka nde bε, na nama sunnatare?» Samison naxa a baba yaabi, «Na fen n bε. A tan nan nafan n ma.» ⁴ A baba nun a nga mu nu a kolon na birin kelixi Alatala nan ma. A nu na gere fenfe Filisitakae ra, barima na waxati e nu na Isirayilakae yamarife.

⁵ Samison nun a baba nun a nga naxa goro Timina. E to weni bilie yire li, yete nde naxa mini Samison ma, a xa a faxa. ⁶ Alatala Xaxili naxa goro a ma alako a xa no yete iboode a belexe ra alo si yore, hali geresose yo to mu nu na a yi ra. A mu na fe fala a baba nun a nga bε. ⁷ E naxa siga woyende na sungbutunyi ra, naxan bara rafan Samison ma ki fanyi.

⁸ Na biyaasi dangi xanbi, Samison naxa gbilen Timina na sungbutunyi yire, a xa a findi a xa gine ra. Beenun a xa a li, a naxa mini kira ra, alako

a xa na yete binbinyi mato. A naxa kumi tεε li naa, e ture na yete xɔrie longori ra. ⁹ A naxa nde tongo a belexε ra, a xa a kɔn kira xɔn ma. A to gbilen a bari mixie yire, a naxa nde fi nee fan ma. E naxa a kɔn, kɔnɔ Samison mu a fala e bε na kumi kelixi dɛnnaxe.

¹⁰ Samison baba fan naxa goro na sungbutunyi xɔnyi. Na tεmui Samison naxa xulunyi ti naa, alɔ sεgεtalae darixi a ra ki naxε. ¹¹ Na sungbutunyi xa mixie to Samison to, e naxa mixi tongo saxan xili naxan luma a sεeti ma. ¹² Samison naxa a fala e bε, «N xa taali nde sa wo bun ma. Xa wo nɔ na tagi rabade n bε beenu yi xulunyi xi soloferε xa ba a ra, n donma nun dugi tongo saxan fima wo ma. ¹³ Kɔnɔ xa wo mu nɔ n ma taali tagi rabade n bε, wo kerεn kerεn ma birin donma nun dugi tofanyi fima n tan nan ma.» E naxa a fala a bε, «Awa yire, i xa taali fala. Muxu muxu tuli matixi i ra.» ¹⁴ Na kui a naxa taali nde fala e bε, «Naxan se donma, a donse raminima. Se jɔxunme kelixi sεnbεma nan ma.» E naxa na taali fen xi saxan bun ma, kɔnɔ e mu nɔ na kolonde.

¹⁵ A xi naani nde, e naxa a fala Samison xa gine bε, «Wɔyεn i xa mɔri bε alako a xa na taali tagi raba muxu bε, xa na mu a ra muxu fama i tan nun i baba xa denbaya gande. A mu lanma wo xa muxu xili be, wo xa fa muxu muja.»

¹⁶ Samison xa gine naxa wa fɔlɔ a xa mɔri ya i, a a fala a bε, «N mu rafan i ma. I bara n xɔn, xa na mu a ra i na taali tagi rabama ne n bε nu.» A naxa a yaabi, «N mu naxan fala n nga nun n baba bε, n na falama i tan nan bε?» ¹⁷ Na gine naxa wa Samison ya i xi soloferε bun ma,

na xulunyi temui. Xulunyi ləxəs dənxəs a naxa na taali tagi raba a xa gine bə, barima a nu na a tərəfe tun. Na temui na gine naxa na taali tagi raba a xa mixie bə.

¹⁸ Beenun soge dula temui xi solofera nde, taakae naxa Samison xa taali fasari a bə yi maxərinyi ra, «Munse jəxun kumi bə, munse senbə gbo yətə bə?» Samison naxa e yaabi, «Xa wo mu n ma gine mafuruku nu, wo mu nəma n ma taali kui kolonde feo.»

¹⁹ Na dangi xanbi, Alatala Xaxili naxa goro Samison ma. A naxa siga Asikalən, a xəmə tongo saxan faxa, a e xa donmae nun dugie tongo, a nee fi mixie ma naxee nu bara na taali tagi raba a bə. Na temui Samison naxa gbillen a baba xənyi, a xənəxi a jaaxi ra. ²⁰ Na kui Filisitakae naxa Samison xa gine fi xəmə gbətə ma, xulunyi binyə fixi naxan ma.

15

Samison Filisitakae gerefe

¹ Xə xaba temui, Samison naxa si xanin a xa gine xən. A naxa a fala a bitanyi bə, «A xəli n ma n tan nun n ma gine xa lu yire kerən.» A bitanyi mu tin na ra, ² a fa a fala Samison bə, «N jəxə a ma i məexi a ra nə, na nan a ra, n bara a fi na xəmə ma i xa xulunyi binyə fi naxan ma. I xa a xunya dəxə, na fan a bə pon.»

³ Samison naxa a yaabi, «Yi biyaasi, xa n fe jaaxi raba wo tan Filisitakae ra, wo tan nan a niyaxi.» ⁴ A naxa siga, a xulumase kəmə saxan suxu. A naxa nee xuli xiri e boore ra firin firin na, a səxə maxiri e xulie ra. ⁵ A naxa səxə

radəxə naxan nu maxirixi e xulie ra, a e rabəjin Filisitakae xa xee ma. Te naxa xee birin gan, sansi naxan nu kotoxi xee ma, a nun sansi naxan mu nu xabaxi sinden. Hali oliwi bili naxee nu na mənni, e fan gan ne. ⁶ Filisitakae naxa e booree maxərin, «Nde yi wali rabaxi?» Mixi ndee naxa e yaabi, «Samison fəxi nan a ra, barima a bitanyi Timinaka bara a xa gine fi xəmə ma, a tan Samison xa xulunyi binyə fi naxan ma.» Na kui Filisitakae naxa siga na gine nun a baba gande.

⁷ Samison naxa a fala e bə, «Xa wo a raba na ki, n fan n gbeñəxəma ne wo ma.» ⁸ A naxa e gere a jaaxi ra, a mixi gbegbe faxa. Na xanbi, a naxa siga, a lu fənmə kui Etami geya mabiri.

⁹ Filisitakae naxa səɔrie xee Yudaya Lexi mabiri. ¹⁰ Yudayakae naxa e maxərin, «Wo faxi muxu gerede munfe ra?» E naxa e yaabi, «Muxu faxi Samison nan suxude, muxu xa fe jaaxi raba a ra alə a a rabaxi muxu ra ki naxə.»

¹¹ Yudayakae xəmə wulu saxan naxa siga Samison fəxə ra Etami geya yire. E naxa a fala a bə, «I munse rabaxi muxu ra yi ki? I mu a kolon won na Filisitakae xa yaamari nan bun ma?» Samison naxa e yaabi, «N e xa fe jaaxi nan tun sare ragbilenxi e ma.» ¹² Yudayakae naxa a fala a bə, «Muxu faxi be i xiride ne, muxu xa i so e yi ra.» Samison naxa a fala e bə «Wo xa wo rakali xa wo tan mu fama n faxade.» ¹³ E naxa a fala a bə, «Won bara lan na ma. Muxu mu i faxama. Muxu xa i xiri, muxu xa i so Filisitakae yi ra tun.» E naxa a xiri luuti neənə firin na, e a xanin.

¹⁴ E to Lexi li, Filisitakae naxa sɔnxɔε rate. Alatala Xaxili naxa goro Samison ma, a na luutie bolon alo gesε ganxi bolonma ki naxε.
¹⁵ A naxa sofale banganyi xɔri nde tongo bɔxi ma, a Filisitakae mixi wulu kerɛn faxa na ra.
¹⁶ Samison naxa a fala, «N bara sofale banganyi xɔri sɔtɔ, sofale kerɛn sofale gbegbe ya ma. N bara xɛmɛ wulu kerɛn faxa sofale banganyi xɔri ra.» ¹⁷ A to ge na masenyi ra, a naxa na banganyi xɔri wɔle. Menni xili naxa sa Ramati Lexi, «Banganyi xɔri geya.»

¹⁸ Ye xɔli xɔrɔxɔε naxa Samison suxu. A naxa Alatala maxandi, «I bara a niya n xa xutu sɔtɔ yi mixie ma. N mali alako n naxa faxa ye xɔli ma, yi mixi sunnataree naxa fa n xanin e xɔnyi.»
¹⁹ Ala naxa fanye ibɔɔ Lexi mabiri, ye naxa mini. Samison to ye min, a man naxa sɛnbɛ sɔtɔ, a bɔŋɛ naxa sa. E naxa na yire xili fala «Hakore dulonyi.» Han ya na dulonyi na Lexi mabiri. ²⁰ Samison naxa bu kiiti sa ra Isirayila ne mɔxɔjɛn Filisitakae xa waxati.

16

Samison nun Dalila

¹ Lɔxɔε nde Samison naxa siga Gasa. A to langoe nde to naa, a naxa so a xɔnyi. ² Gasakae naxa a kolon Samison nu na na. E naxa mɛnni melen, alako kuye na iba e xa a faxa taa sode de ra. ³ Kɔε tagi Samison naxa keli, a taa naade suxu, nun a gbakuxi wure naxee ra wurie ma, a na birin tala, a a dɔxɔ a tunki fari. A naxa a xanin geya fari naxan na Hebiron ya tagi.

⁴ Na dangi xanbi, Samison naxa gine nde kolon Soreki gulunba naxan xili Dalila. Samison naxa na gine xanu. ⁵ Filisitakae xa mangee naxa siga na gine xɔn, e a fala a bε, «I xa a kolon Samison sənbə kelixi dənnaxə, alako muxu xa nɔ a ra. Xa i gε na kolonde, muxu a xirima nε, muxu keren keren ma fa kɔbiri kole wulu keren nun kɔbiri kole kəmə fi i ma.»

⁶ Na təmui Dalila naxa a fala Samison bε, «Yandi, i xa i gundo fala n bε, i sənbə sətəma ki naxə. Mixi nɔma munse rabade, e xa i xiri, e nɔ i ra?» ⁷ Samison naxa a yaabi, «Xa e n xirima luuti nεenε ra, naxee mu nu xara sinden, n sənbə bama n yi, n luma nε alo xəmə booree.»

⁸ Filisitakae naxa luuti nεenε xaratare soloferes xanin Dalila xɔn ma. A naxa Samison xiri e ra. ⁹ Filisitakae naxa a xa konkoe melen. Dalila naxa a xui ramini Samison ma, «Filisitakae bara fa i suxude.» Samison naxa na luutie bolon keren na, alo gesε naxan ganxi. Na təmui e mu nɔ a sənbə gundo kolonde.

¹⁰ Dalila naxa a fala Samison bε, «I wama n madaxufe nε. I bara wule fala n bε. Yakɔsi, yandi, i xa i gundo fala n bε. E nɔma i xiride munse ra?» ¹¹ Samison naxa a fala a bε, «Xa mixi n xirima luuti nεenε ra, sese mu nu xiri naxee ra, n sənbə luma alo adamadi birin na ki naxə.» ¹² Dalila to gε a xiride luuti nεenε ra, a naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Filisitakae nu bara a xa konkoe melen. Samison naxa luuti bolon a xirixi naxan na alo gesε bolonma ki naxə.

¹³ Dalila naxa a fala Samison bε, «Han to i na n madaxufe, i wule nan tun falafe n bε. A fala n bε a lanma i xa xiri se naxan na.» Samison naxa

a yaabi, «N xunsexe, naxan dənbəxi soloferə rə, xa i na birin dəge mabəə dugi rə, wo naxa dugi səxə se fan səti n xunsexe kui, a sa sərən bəxi, n sənbə luma alə adamadi birin na ki naxə.»¹⁴ Dalila to gə dugi səxə se sode a fanyi rə, a man naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakə barə fa i suxude!» Samison naxa xunu, a naxa dugi səxə se birin tala.

¹⁵ Dalila naxa a fala Samison bə, «I naxə a marafanyi na won tagi, kənə n ma xanunteyə mu na i bə. A sanya saxan nan ya i n madaxuma. Han to i tondixi i gundo faladə n bə, i sənbə kelixi dənnaxə ma.»¹⁶ Ləxəs birin Dalila nu a təcəroma yi wəyenyi möoli rə. A to dəxə a ra,¹⁷ Samison naxa a gundo fala a bə, a naxə, «Kafi n bari təmvi n xunyi mu bixi, barima e n fixi Ala nan ma, Ala xa Nasarı nan n na. Xa n xunyi bi, n sənbə luma alə adamadi birin gbe na ki naxə.»

¹⁸ Dalila to a kolon Samison barə nəndi yati yati fala a bə, a naxa Filisita mangə xili, a fa a fala e bə, «Wo man xa fa, barima yi biyaasi a barə a xa gundo fala n bə.» Filisita mangə naxa siga a xənyi, e man kəbiri xanin e saataxi naxan ma.
¹⁹ Dalila naxa Samison raxi, a saxi a sanyi ma. A naxa xəmə nde xili, a naxa Samison xunsexe dənbəxi soloferə maxaba. Na barə a niya Dalila xa nə a ra. A sənbə birin nu barə siga.

²⁰ Na təmvi Dalila naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakə barə fa i suxude!» Samison to xunu, a naxa a fala a yetə bə, «N man xa mini yi fe kui alə boore biyaasi.» A mu a kolon Alatala nu barə a rabəjən. ²¹ Filisitakə naxa a suxu, e a yae səxə, e a xanin Gasa. Mənni e naxa a xiri

yolonxonyi yoxui daaxi ra geeli kui, a xa nu se binyee mayindigilin, naxan sansi xori luxutama.

Samison xa faxe

²² Na waxati a xunsexe, naxan nu bixi, na naxa mini fölo. ²³ Loxœ nde Filisita mangœ naxa e malan, e xa serexœ xungbe ba e xa kuye Dagon bœ nelexinyi kui. E naxa a fala, «Won ma ala bara Samison sa won sagoe!» ²⁴ Nama to Dagon to, e naxa a matœxœ, e fa a fala, «Won ma ala bara won yaxui sa won sagoe, naxan bara won ma bœxi kana, a man bara won ma mixie faxa.» ²⁵ Na seewœ kui, e naxa a fala, «Won xa Samison xili, won xa a mayele.» E naxa fa a ra kelife geeli kui, e a xiri e xa salide sanyie ra. E naxa a findi mayele se ra.

²⁶ Samison naxa a fala a raperema bœ, «A lu n belexœ xa sa salide sanyie ma, n xa n kilœn e ra.» ²⁷ Xemœ nun gine gbegbe nu na salide kui. Filisita mangœ fan nu na. Na birin findi mixi wulu saxan nan na, e birin nu fa Samison mayele. ²⁸ Samison naxa Alatala maxandi, «N Marigi Alatala, i xa ratu n ma. N bara i mayandi, Ala, senbe fi n ma alako n xa n gbejœxœ Filisitakæ ma n yae xa fe ra.» ²⁹ Samison naxa a kilœn na salide sanyie ra, kerèn na a yirefanyi ma, kerèn na a kœcla ma. ³⁰ Samison naxa a fala, «N xa faxa n nun Filisitakæ ra.» A naxa salide sanyie tutun a senbe birin na. Salide naxa bira Filisitakæ nun mangœ ma, naxee nu na salide kui. Filisitaka naxee faxa na fe kui, na konti dangi mixie ra Samison naxee faxa a xa dunijœgiri birin kui.

³¹ A xunyae nun a baba xa denbaya birin naxa goro naa a fure tongode. E naxa a ragata Soraha nun Esetayoli tagi, a baba Manowa xa gaburi kui. Samison nu bara Isirayila yamari þe məxçələn beenu a xa faxa.

17

Ala maxandife Mike xa banxi kui

¹ Xəmə nde nu na Efirami geyae fari naxan xili Mike. ² A naxa a fala a nga bə, «I xa gbeti kilo fu nun kerən a nun a tagi, naxan müjəxi i ma, a na n xənyi. N bara i xui mə, i to nu na müjəti dankafe. N tan nan na tongoxi.» A nga naxa a fala, «Alatala xa n ma di baraka.» ³ A naxa yi gbeti kilo fu nun kerən a nun kilo tagi so a nga yi ra. A nga fa a fala a bə, «N tan yi gbeti firma Alatala nan ma. N a raxunuma nə, a xa findi kuye ra n ma di bə. N fama yi gbeti ragbilende i ma na ki nə.»

⁴ A to gbeti so a nga yi ra, a nga naxa gbeti kilo firin nun a tagi so xabui yi ra. A naxa a raxunu, a a yailan kuye ra. E fa na ti Mike xa banxi kui.

⁵ Mike kuye batude nde sətə na ki nə. A naxa sərəxədubə xa dugi nun kuye gbetəe yailan. A naxa a xa di nde findi sərəxədubə ra.

⁶ Na waxati kui, mange yo mu nu na Isirayila. Kankan nu a waxənfe nan tun nabama. ⁷ Fonike nde nu na naxan kelixi Bəteləemə Yudaya bəxi ma. Lewi bənsəe nan nu a ra. ⁸ Yi xəmə naxa keli Bəteləemə Yudaya bəxi ma, a xa yire gbetə fen a sabatima dənnaxə. A naxa þərə han a Efirami geyae li, Mike xa banxi nu na dənnaxə. ⁹ Mike naxa a maxərin, «I kelixi minden?» A naxa a

yaabi, «Lewika nan n na. N kelixi Bëtëlëëemu Yudaya bɔxi nan ma. N na yire fenfe n sabatima dënnaxë.» ¹⁰ Mike naxa a fala a bë, «Won birin xa lu be. I xa findi n ma denbaya xa sərəxədubə ra, n xaxili tima naxan na. N gbeti kilo firin fima i ma në kerén kui, a nun sosee nun donsee.» Na Lewi bɔnsœ mixi naxa tin na ra, ¹¹ a xa lu Mike yire. Mike naxa mæni a ma, a lu alɔ a xa di. ¹² Mike naxa a findi a xa sərəxədubə ra, a fa lu a xa banxi kui. ¹³ Mike fa a fala, «Yakɔsi n bara a kolon Alatala fa fe fanyi rabama në n bë, barima Lewi bɔnsœ mixi nan na n ma sərəxədubə ra.»

18

Danakae sabatife Layisa

¹ Na waxati mange yo mu nu na Isirayila. Dana bɔnsœ fan nu na bɔxi fenfe e luma dënnaxë, barima e mu nu kë sɔtɔxi Isirayila bɔnsœe ya ma sinden. ² Danakae naxa xemë gbangbalanyi mixi suuli mayegeti e bɔnsœ ya ma, naxee nu na Soraha nun Esetayoli. E naxa e xee, e xa Isirayila bɔxi raben. E naxa a fala xee.rae bë, «Wo siga na bɔxi rabende.» E naxa Mike xa banxi li Efirami geyae ma. E naxa xi naa. ³ E nu na mənni temui naxë, e naxa na fonike Lewika xui rakɔrɔsi. E naxa a maxɔrin, «Nde faxi i ra be? I munse rabafe yi yire? I na be munfe ra?» ⁴ A naxa e yaabi, «Mike bara fe fanyi raba n bë, a wali sare fima n ma, n xa findi a xa sərəxədubə ra.» ⁵ E naxa a fala a bë, «Ala maxɔrin muxu bë alako muxu xa nɔ a kolonde xa muxu xa biyaasi sɔnɔyama nε.» ⁶ Na sərəxədubə naxa e yaabi,

«Wo siga bɔj̃esa kui, barima wo nun Alatala birin nan a ra.»

⁷ Yi xem̃e suulie naxa siga, e so Layisa. E naxa a to, mennikae sabatixi bɔj̃esa kui, alɔ Sidɔnkae darixi a ra ki naxe. Si gbete yo mu nu na naxan e tɔɔrɔma, xa na mu a ra e yamarima. E nu bara makuya Sidɔnkae ra, e mu lanyi yo xiri e nun bɔnsɔe gbete tagi.

⁸ Yi xem̃e mixi suuli to gibile Soraha nun Esetayoli, e ngaxakerenyie naxa e maxɔrin, «Wo munse toxi naa?» ⁹ E naxa e yaabi, «Wo keli, won xee. Won xa sa mennikae gere, barima bɔxi fanyi na e yi ra. Won xa won xulun. Won xa siga naa kerent na, won xa na bɔxi sɔtɔ! ¹⁰ Wo na so naa, wo a toma ne mennikae bɔj̃e saxi lepu. Bɔxi belebele na e yi ra, Ala bara na sa wo bεlexe. Yire nan a ra, sese mu na yi dunija bende funi fari naxan mu na na.»

¹¹ Dana bɔnsɔe sɔɔri mixi kem̃e senni naxa keli Soraha nun Esetayoli, geresose na e yi ra. ¹² E naxa te, e sa kuru Kiriyati Yeyarimi Yudaya bɔxi ma. Na nan a toxi, han to yire naxan na Kiriyati Yeyarimi xanbi ra, na xili falama Maxane Dana. ¹³ E naxa keli mənni, e siga Efirami geyae yire, han Mike xa banxi nu na dənnaxe.

¹⁴ Na temui yi xem̃e mixi suuli naxee siga Layisa boxi rabende, nee naxa a fala e ngaxakerenyie bε, «Wo a kolon yi banxie kui sereχedubε kuntigi donma na na, a nun kuye masolixi, nun kuye naxan nafalaxi yɔxui ra. Wo xa na birin mato.» ¹⁵ E naxa so na fonike Lewika xɔnyi, naxan nu na Mike xa banxi kui. E naxa a xeebu. ¹⁶ Dana bɔnsɔe sɔɔri mixi kem̃e senni nu tixi naade ra, geresose na e yi ra. ¹⁷ Yi xem̃e suuli

naxee siga bɔxi rabende, nee naxa so banxi kui, e naxa kuye masolixi tongo, a nun sərəxədubə kuntigi xa donma, kuyee, nun na kuye naxan nu raxunuxi. Sərəxədubə nu tixi banxi sode də ra, a nun yi sɔɔri mixi kəmə senni, e xa gereso se suxuxi e yi.

¹⁸ E to ge kuye masolixi tongode Mike xa banxi kui, a nun sərəxədubə kuntigi xa donma, kuyee, nun kuye naxan nu raxunuxi, sərəxədubə naxa a fala e bɛ, «Wo na munse rabafe?» ¹⁹ E naxa a yaabi, «Dundu, i naxa sese fala. I xa bira muxu fɔxɔ ra tun. I xa findi muxu xa sərəxədubə ra, muxu xaxili tima naxan na. A lanma i xa findi sərəxədubə ra mixi kerən ma denbaya bɛ, ka Isirayila bɔnsɔe nde bɛ?» ²⁰ Sərəxədubə naxa səewa na wɔyenyi ra. A naxa sərəxədubə kuntigi xa donma, kuyee, nun na kuye masolixi tongo, a naxa bira e fɔxɔ ra.

²¹ E naxa ti kira xɔn ma, dimee, xurusee, nun kote na e ya ra. ²² E to makuya Mike xa banxi ra, Mike dɔxɔbooree naxa e malan, e fa bira Dana xa die fɔxɔ ra. ²³ E naxa sɔnχɔe rate Dana xa die ma. Danakae naxa a fala Mike bɛ, «Munse niyaxi? I wama gere sofe munfe ra?» ²⁴ A naxa e yaabi, «Wo bara n ma kuyee nun n ma sərəxədubə xanin. Munse fa luma n yi? N wo gerema na nan ma.» ²⁵ Dana xa die naxa a fala a bɛ, «I naxa sɔnχɔ muxu ra, xa na mu xəmə ndee fama wo bɔnbɔde xɔnɛ ra. Na kui i fama nə gande i tan nun i xa denbaya ra.» ²⁶ E to na fala, e naxa siga. Mike naxa a kolon e sənbə gbo a bɛ, na na a niya, a naxa gbilen a xɔnyi.

²⁷ E naxa Mike xa see nun a xa sərəxədubə xanin Layisa. E naxa mənnikae faxa san-

tidəgəma ra, e na taa birin gan. Layisakae mu nu sese kolon barima e bəŋe nu saxi, yaxui yo mu nu na e yi ra. ²⁸ Mixi yo mu nō e ratangade, barima e nu makuya Sidən na, dari mu nu na e nun si gbətəe tagi. E nu na geya bunyi Beti Rexobo biri. Dana xa die naxa gbilen Layisa taa ti ra a firin nde, e sabati naa. ²⁹ E naxa e baba Isirayilaka Dana xili sa na taa xun, naxan singe nu xili Layisa. ³⁰ Dana xa die naxa Mike xa kuye ti naa. Gerisomi xa di Yonatan, Munsa xa mamadi, naxa findi Dana bənsəe xa sərəxədubə ra, han e yaxuie e xanin pamane ma temui naxə. ³¹ E nu Mike xa kuye nan batuma, Ala xa banxi nu na Silo waxati naxan ma.

19

Fe jaaxi Bunyamin bəxi ma

¹ Mange yo mu nu na Isirayila bəxi ma na temui. Lewika nde, naxan nu na Efirami geyae yire, naxa konyi gine nde fen Bətələəmu Yudaya bəxi ma. ² Kənə na gine naxa yənə raba, a keli a xa məri xun ma, a siga Bətələəmu Yudaya bəxi ma a baba xənyi. A to kike naani raba naa, ³ a xa məri naxa siga a yire alako e xa lan fe kerən ma. A xa konyi fonike naxa a mati, e siga sofale firin fari. Na gine naxa a raso a baba xənyi. Na gine baba to na xəmə to, a naxa a rasənə səewə ra. ⁴ A bitanyi naxa a makankan, e fa lu a xənyi xi saxan. A naxa e yigiya a fanyi ra.

⁵ Xi naani nde, Lewika naxa kurun a xa kote yailan na, kənə a bitanyi naxa a fala a bə, «I də iba taami ra sinden, wo fa siga.» ⁶ E naxa dəxə, e

naxa e dëge yire keren. Na xanbi a bitanyi naxa a fala a bε, «I xa xi be to kœ ra. I xa tin na ra alako i bœnε xa rafan i ma.» ⁷ Na gine xa mōri naxa keli, a xa siga, kōnō a bitanyi naxa a karaxan a xa na kœ radangi naa.

⁸ Xi suuli nde, a man naxa kurun, a xa siga. A bitanyi man naxa a fala a bε, «N bara i mayandi, i xa i de iba sinden, i fa siga nunmare ra.» E man naxa e dëge yire keren. ⁹ Na xemē to keli, a xa siga, a tan nun a xa gine, nun a xa fonike konyi, a bitanyi man naxa a mayandi, «I bara a to, kœ na sofe. Wo xa xi be to, i bœnε xa rafan i ma. Tina wo xa kurun, wo xa siga wo xonyi.» ¹⁰ Na gine xa mōri mu tin na ra. A naxa keli, a nun a xa gine naxa dɔxɔ sofale firinyie fari, e siga Yebusu biri ra, naxan findixi Darisalamu ra. ¹¹ E makɔrɛxi Yebusu ra temui naxε, nunmare nu bara so. Yi fonike konyi naxa a fala a marigi bε, «Won xa ti be Yebusu taa kui, won xa xi be.» ¹² A marigi naxa a yaabi, «Won mu soma taa i si gbɛtε sabatixi dɛnnaxε. Won xa xi Isirayila taa nde nε Gibiya.» ¹³ A man naxa a fala a xa fonike konyi bε, «Won xεε, won xa so Gibiya, xa na mu Rama, won xa xi menni.» ¹⁴ E naxa jere han soge dula temui. E nu bara makɔrε Gibiya ra, Bunyamin bɔnsɔε xa bɔxi ma. ¹⁵ E naxa so Gibiya, e xa xi naa. E naxa ti taa tagi, kōnō mixi yo mu tin e yigiyade.

¹⁶ Fori nde, naxan keli Efirami geyae mabiri, kōnō a nu sabatixi Gibiya nε, a naxa so taa kui nunmare, kelife walide xε ma. Menni mixie tan Bunyamin xa die nan nu e ra. ¹⁷ Na fori to xɔjɛe to taa tagi, a naxa e maxɔrin, «Wo kelixi minden?

Wo sigafe minden?» ¹⁸ E naxa a yaabi, «Muxu kelixi Betelæemu Yudaya bɔxi nan ma, muxu na sigafe Efirami geyae ma, n sabatixi dənnaxə. N kelixi Betelæemu Yudaya bɔxi nan ma, n na sigafe Alatala xa banxi, kɔnɔ n mu yigiya sɔtɔxi sinden. ¹⁹ Nooge nun burexə na muxu yi muxu xa sofale naxan donma. Taami nun weni fan na muxu yi muxu naxan donma, n tan, n ma gine, nun n ma fonike konyi. Sese mu luxi naxan mu na muxu yi ra.» ²⁰ Na fori naxa a fala a bε, «Ala xa wo bɔrə sa. N bara wo yigiya, wo mu luma taa tagi to kɔe ra.» ²¹ A naxa e xanin a xa banxi kui, a nooge so sofalee yi. Biyaasilae to e sanyie maxa, e naxa e dege, e naxa e min.

²² E to nu na e dəgefə, taa mixi rabərinxie naxa fa, e naxa banxi bilin, e naade kɔnkɔn sənbə ra. E nu fa a fala fori bε, banxi kanyi, «Xəmə naxan soxi i xa banxi kui, a ramini alako muxu xa yənə raba a ra.» ²³ Banxi kanyi naxa mini, a a fala e bε, «Ade, n ngaxakerenyie, wo naxa yi fe jaaxi raba n ma xəjəs ra. N bara wo mayandi. Yi xəməs bara so n xənyi, wo naxa yi yunubi xənxi raba a ra. ²⁴ N ma di ginədimədi nan yi ki, a nun yi xəməs xa gine, n xa nee ramini wo ma, wo xa wo waxənfe raba e ra. Kɔnɔ wo naxa na fe xənxi mɔɔli raba yi xəməs ra.» ²⁵ Yi xəməs mu tin e tuli matide a ra. Na kui, xəmə naxa a xa gine suxu, a a ramini e ma tandə. E naxa a kolon gine ra, e fa a maxi na kɔe birin na han gəesəgə. Kuye to iba, e naxa a bəjən.

²⁶ Subaxə yi gine naxa fa, a bira banxi də ra, a xa mɔri yigiyaxi dənnaxə. A naxa lu naa han gəesəgə. ²⁷ Gəesəgə a xa mɔri naxa keli, a xa siga.

A to naadε rabi, a naxa a xa gine to banxi sode dε ra, a bεlexε saxi naadε gonyi ma. ²⁸ A naxa a fala a xa gine bε, «Won xεε,» kōnč a mu a yaabi. A nu bara faxa. Na kui a naxa a sa a xa sofale fari, a siga a xčnyi. ²⁹ A to so a xčnyi, a naxa fine tongo, a naxa a xa gine ibolon a salonsee ma dčxč fu nun firin. A naxa na xuntunyie rasanba Isirayila bčnsčε fu nun firinyie ma.

³⁰ Naxee birin na to, e naxa a fala, «Kafi Isirayilakae naxa keli Misira bčxi ma, han to, yi fe naaxi mčcli mu nu raba sinden. Won xa lu yire kerēn, wo xa nate tongo yi xa fe ra.»

20

Isirayilakae nun Bunyamin bčnsčε gerefe

¹ Isirayilakae birin, fčlč Dana ma, sa dčxč Beriseeba nun Galadi ra, e naxa e malan Ala ya i Misipa. ² Isirayila bčnsčεe kuntigi birin nu na Ala xa jnama xa malanyi. Sčori wulu kεmε naani nu na, e birin fata santidegema ra. ³ Bunyaminkae naxa a kolon Isirayilakae nu malanxi Misipa.

Isirayilakae naxa a fala na Lewika bε a xa yi fe naaxi dεntεgε sa e bε. ⁴ Na kui Lewika naxan ma gine faxaxi, a naxa a masen e bε, «Muxu nun n ma gine naxa Gibiya li Bunyamin bčxi ma, muxu xa xi naa. ⁵ Gibiya xεmεe naxa keli n xili ma kčε ra. E naxa banxi bilin n nu na dεnnaxε, e xa n faxa. E naxa e waxčnfe raba n ma gine ra han na faxa. ⁶ N naxa a fure ibolon bolon, n naxa a xuntunyie rasanba Isirayila bčnsčε birin ma, e xa a kolon yi fe naaxi naxan nabaxi Isirayila bčxi

ma. ⁷ Yakösi, Isirayilakae birin, wo xa wøyen, wo xa kiiti sa.»

⁸ Nama birin naxa lan a ma mixi yo naxa gibilen a xönyi, ⁹ fo e xa mixie sugandi sinden naxee tema Gibiya xili ma. ¹⁰ E naxa a fala, «Xëmë fu yo xëmë fu, won xa keren xës a xa donse fen sçörie bë. Naxee luxi, e xa te Gibiya e xa wali jaaxi sare ragbilen mënnikae ma, naxee bara fe xönxì raba Isirayila bëxi ma.» ¹¹ Na kui Isirayila xëmë birin naxa e malan na taa xili ma.

¹² Isirayila bënsöee naxa xësrae xës Bunyamin xabile birin ma, e xa e maxörin, «Yi fe jaaxi mɔɔli dangixi wo tagi di? ¹³ Wo xa na Gibiyaka mixi jaaxie so muxu yi ra, muxu xa e faxa alako yi yunubi xa ba Isirayila ma.» Bunyaminkae naxa tondi e ngaxakerenyi Isirayilakae xui susude. ¹⁴ E naxa keli e xa taae kui, e fan xa malan Gibiya Isirayilakae gerede. ¹⁵ Santidëgëma kanyi wulu mɔxjënun nun senni nu na Bunyaminkae ya ma, nun Gibiyaka mixi këmë solofera naxee sugandixi gere xili ma. ¹⁶ Sçori yi matinxinxì këmë solofera nu na e ya ma, naxee fata gëmë wolide laati ra e kɔɔla bëlexe ra. E fata se birin gɔnɔde na ra. ¹⁷ Isirayilaka sçörie santidëgëma kanyie nu lanxi xëmë wulu këmë naani bafe Bunyaminkae ra. ¹⁸ E naxa te Beteli, e Ala maxörin, «Nde singe tema muxu ya ma a xa Bunyaminkae gere?» Alatala naxa e yaabi, «Yudayakae singe xa na gere fɔlɔ.»

¹⁹ Gëesëge, Isirayilakae naxa kuru Gibiya xili ma. ²⁰ E naxa Bunyaminkae gere Gibiya ya tagi. ²¹ Bunyaminka naxee keli Gibiya, nee naxa Isirayilaka wulu mɔxjënun nun firin faxa. ²² Na

dangi xanbi, Isirayilakae naxa limaniya, e man naxa te Bunyaminkae xili ma, e nu na dənnaxə na ləxəs singe. ²³ E man naxa te Beteli, e naxa wa han nunmare, e fa Alatala maxɔrin, «A lanma muxu man xa Bunyaminkae gere, muxu ngaxakerenyie?» Alatala naxa e yaabi, «Wo e gere.»

²⁴ Awa na xi firin nde, Isirayilakae man naxa te Bunyamin xa die xili ma. ²⁵ Na ləxəs Bunyaminka naxee keli Gibiya naxa Isirayila xəmə wulu fu nun solomasaxan faxa santidəgema ra. ²⁶ Na təmui Isirayilakae birin naxa te Beteli, e naxa wa Alatala ya i. E naxa sunyi suxu han nunmare, e sərəxə gan daaxi nun xanunteya sərəxə ba Alatala bε. ²⁷ E naxa Alatala xa marasi fen. Na waxati Ala xa saate kankira nu na Beteli. ²⁸ Finexasi, Eleyasari xa di, Haruna xa mamadi, nu a nəngi saxi na birin xən ma. E naxa Ala maxɔrin, «A lanma muxu man xa te Bunyaminkae xili ma, muxu ngaxakerenyie, ka a lanma muxu xa gere lu naa?» Alatala naxa e yaabi, «Wo man xa gere so. Tina n e sama wo sagoe.»

²⁹ Na təmui Isirayilakae naxa Gibiya melen. ³⁰ E to te Bunyaminkae xili ma Gibiya ya tagi e nu na dənnaxə boore biyaasi, ³¹ Bunyamin xa die naxa mini e gerede. E naxa mixi tongo saxan faxa Beteli nun Gibiya kirae xən ma. ³² Bunyaminkae naxa a fala e booree bε, «Won man na e bənbəfe ne yi ki ało a singe,» kənç Isirayilakae tan nu bara a fala e boore bε, «Won xa won makuya taa ra, e xa bira won fəxə ra kirae xən ma.»

³³ Isirayila xemee naxa e malan Bali Tamari. Naxee nu na Gibiya melenfe, nee fan naxa mini kene ma. ³⁴ Isirayila soori fanyi wulu fu naxa Gibiya gere a jaaxi ra. Bunyaminkae mu gexi a kolonde gbaloe nu bara e li. ³⁵ Alatala naxa Bunyamin bōnsōe bōnbo Isirayila ya xori. Xeme santidegema kanyi wulu məxjəen nun suuli, xeme keme naxa faxa na lōxōe. ³⁶ Bunyamin xa die naxa a kolon e mu geenixi yi biyaasi. Isirayilakae naxa a lu e xa gbilen Gibiya mabiri, barima e a kolon soori gbetee nu na e melenfe.

³⁷ Soori naxee nu Gibiya melenfe, nee naxa so taa kui kerēn na, e mixi birin faxa santidegema ra. ³⁸ E nu bara lan a ma e xa te so taa ra, tuuri gbegbe xa te koore ma. ³⁹ Isirayilaka booree to na to, e naxa e mafindi Bunyaminkae xili ma. Bunyaminkae to bara mixi tongo saxan faxa, e naxa a fala e boore be, «Won na e bōnbōfe nε yi ki alō a singe.» ⁴⁰ Kōnō e to tuuri to te ra koore ma kelife e xa taa kui, ⁴¹ Bunyaminkae naxa gaaxu na gbaloe ya ra. Isirayilakae naxa e mafindi, e xa e gere.

⁴² Bunyaminkae naxa gbilen e fōxō ra, e e gi gbengberen kira xōn ma. Soori naxee nu na taa kui, nee mu tin e xa e ba e yi. E naxa bira e fōxō ra, e e faxa, barima e nu bara makōrē e ra. ⁴³ Isirayilakae naxa e rabilin, e bira e fōxō ra Gibiya fuge ra. ⁴⁴ Bunyamin soori fanyi wulu fu nun solomasaxan naxa faxa na gere kui. ⁴⁵ Xeme wulu suuli naxa faxa, naxee nu bara e gi gbengberen kira xōn ma, sigafe ra Rimōn geya mabiri. Xeme wulu firin naxa faxa, naxee nu bara e gi han Gidomi. ⁴⁶ Na lōxōe Bunyamin soori

fanyi wulu mɔxɔŋɛn nun suuli naxa faxa, e birin santidegɛma kanyi. ⁴⁷ Xɛmɛ kɛmɛ senni, naxee nu bara e gi gbengberenyi Rimɔn geya mabiri, naxa lu menni kike naani. ⁴⁸ Isirayilakae naxa bira Bunyamin xa die fɔxɔ ra e xa taa birin kui. E naxa e faxa santidegɛma ra, xɛmɛe nun xurusee. E naxa tɛ fan so e xa taa birin na.

21

Bunyamin bɔnsɔε xa gine sɔtɔε

¹ Isirayila xɛmɛe nu bara e yɛtɛ rakali Misipa, a falafe ra, «Mixi yo naxa a xa di gine fi Bunyaminka nde ma.» ² Nama naxa siga Beteli, e naxa lu Ala ya i han nunmare. E naxa wa e xui itexi ra. ³ E nu fa a fala, «Isirayila Marigi Alatala bɔnsɔε nde baxi muxu ra munfe ra?» ⁴ Na kuye iba, e naxa keli subaxɛ ma, e sɛrɛxɛbade yailan, e fa sɛrɛxɛ gan daaxi nun xanunteya sɛrɛxɛ ba Ala bɛ. ⁵ Isirayilakae naxa a maxɔrin, «Xabile mundun mu na won ya ma to naxan mu faxi Alatala xa malanyi?» E nu bara e rakali mixi xili ma naxan mu fama Alatala xa malanyi Misipa. E nu bara a fala na kanyi xa faxa.

⁶ Isirayilakae naxa kinikini e ngaxakerenyi Bunyaminkae ma, e nu fa a fala, «To lɔxɔε bɔnsɔε kerɛn bara ba Isirayila ra. ⁷ Won munse rabama e bɛ alako e xa ginee sɔtɔ, barima won tan bara won kali Alatala ra, won mu won ma di ginee firma e ma?» ⁸ Na kui, e naxa a fala, «Xabile nde na Isirayila bɔnsɔε ya ma naxan mu te Alatala yire Misipa?» E naxa a mato fa Yabesi Galadi mixi yo mu nu na e ya ma.

⁹ E to jama mato, e naxa a kolon Yabesi Galadi xabile mu nu na e ya ma. ¹⁰ Nama naxa soori wulu fu nun firin xee Yabesi Galadi e xa mixi birin, ginee nun dimedie, faxa santidiegema ra. ¹¹ «Wo lan ne wo xa menni xeme birin faxa. Wo man xa ginee faxa naxee mu findixi ginemedi ra.» ¹² E naxa ginemedi keme naani li Yabesi Galadi, naxee mu xeme fe kolon. E naxa e xanin Silo Kanaan bɔxi ma.

¹³ Nama birin naxa xεerae xee Bunyamin xa die xɔn ma naxee nu na Rimɔn geya mabiri. E naxa lanyi wɔyenyi masen e be. ¹⁴ Na temui Bunyaminkae naxa gbilen Isirayila bɔxi ma. Isirayilakae naxa Yabesi Galadi ginee so e yi ra, kɔnɔ e birin mu gine sɔtɔ.

¹⁵ Nama naxa kinikini e ma, barima Alatala nu bara a ragiri nde xa ba Isirayila bɔnsɔee ra. ¹⁶ Forie naxa a fala, «Won munse rabama e be alako naxee mu gine sɔtɔ, e fan xa gine ndee dɔxɔ? Bunyaminka gine birin bara faxa. ¹⁷ A lanma e xa ke tongoe sɔtɔ, alako bɔnsɔe nde naxa ba Isirayila ya ma. ¹⁸ Kɔnɔ won mu nɔma won ma die sode e yi ra, barima won bara won nakali, «Mixi naxan a xa di gine fima Bunyaminka nde ma, na kanyi xa danka.»»

¹⁹ «Awa, won naxan nabama, na nan yi ki. Ne yo ne sali nde rabama Silo, Beteli kɔla ma, Beteli nun Sikemi kira fuge ra, Lebona yirefanyi ma.» ²⁰ E naxa a fala Bunyaminkae be, «Wo siga, wo sa wo noxun weni bilie xɔɔra. ²¹ Silo ginee na mini fare boronde, wo xa mini weni bilie xɔɔra, wo xa Silo gine ndee tongo wo yete be, wo man xa gbilen Bunyamin bɔxi ma. ²² Xa e baba, xa

na mu a ra e taarae, fa wo kalamude muxu xɔn,
muxu a falama ne e bε, «Wo xa diŋε e ma muxu
xa fe ra, barima muxu mu gine sotɔxi e xa sɔori
birin bε. Wo tan xa mu wo xa die fixi e ma. Na
kui wo mu na marakali kanaxi.»»

²³ Bunyamin xa die naxa na birin naba. E naxa
gine tongo e xa kɔnti ma gine ya ma, naxee nu
na fare boronfe. E naxa e xanin e xa bɔxi ma, e
man naxa e xa taae ti, e sabati naa. ²⁴ Isirayilakae
fan naxa gbilen e xɔnyi, e bɔnsɔe nun xabile nu
na bɔxi naxan ma. ²⁵ Na waxati mange yo mu nu
na Isirayila. Kankan nu a waxɔnfe nan nabama.

**Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)**

copyright © 2015 Mission Evangélique Reformée Néerlandaise et les Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Evangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2